

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Кваліфікаційна робота

магістра

на тему «Фінансові ресурси ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» їх
формування та використання»

Виконала: студентка 2 курсу, групи 8.0728-з
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньої програми фінанси і кредит
спеціалізації Банківська справа

_____Є.С. Бондарь_____

Керівник к.е.н., доцент Щебликіна І.О.

Рецензент к.е.н., ст. викладач Герасимова В.О.

Запоріжжя – 2019

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економічний
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Рівень вищої освіти магістр
Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Освітня програма фінанси і кредит
Спеціалізація Банківська справа

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____ А.П. Кущик

« _____ » _____ 2019 року

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ**

Бондарь Євгенії Сергіївни

1. Тема роботи: Фінансові ресурси ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»: їх формування та використання
керівник роботи: Щєбликіна Інна Олександрівна, к.е.н., доцент
затверджені наказом ЗНУ від 4 липня 2019 року № 1111-с.
2. Строк подання студентом роботи: 2 грудня 2019 року.
3. Вихідні дані до роботи: дані фінансової звітності ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», монографічні дослідження та наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): Економічна сутність фінансових ресурсів підприємства. Класифікація джерел формування фінансових ресурсів. Напрями формування фінансових ресурсів. Оцінка ефективності та використання фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат». Напрями вдосконалення формування і використання фінансових ресурсів підприємства.
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): кваліфікаційна робота містить 14 рис., 17 табл. і 7 формул.
6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

1	Щебликіна І.О., доцент	09.08.2019 р.	09.08.2019 р.
2	Щебликіна І.О., доцент	06.09.2019 р.	06.09.2019 р.
3	Щебликіна І.О., доцент	04.10.2019 р.	04.10.2019 р.

7. Дата видачі завдання: 05 липня 2019 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	05.07.2019 р. 09.07.2019 р.	виконано
2.	Виконання вступу	10.07.2019 р. 08.08.2019 р.	виконано
3.	Виконання розділу 1	09.08.2019 р. 05.09.2019 р.	виконано
4.	Виконання розділу 2	06.09.2019 р. – 03.10.2019 р.	виконано
5.	Виконання розділу 3	04.10.2019 р. 07.11.2019 р.	виконано
6.	Формування висновків	08.11.2019 р. – 21.11.2019 р.	виконано
7.	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії	22.11.2019 р. – 29.11.2019 р.	виконано
8.	Подання роботи на кафедру	02.12.2019 р.	виконано

Студент _____ Є.С.Бондарь

Керівник роботи _____ І.О. Щебликіна

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ А.В. Линенко

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота магістра: 117 с., 14 рис., 17 табл., 80 джерел, 3 додатки.

Об'єктом дослідження є процес формування та використання фінансових ресурсів підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-прикладні засади формування та використання фінансових ресурсів підприємства.

Метою кваліфікаційної роботи магістра є обґрунтування теоретичних засад та практичних рекомендацій щодо фінансових ресурсів підприємства, аналізу їхнього формування та використання, а також пошуку сучасних методів щодо їх покращення.

Методи дослідження: аналіз даних статистики, звітів, стандартів, законодавчих актів, документів планування; компаративний метод; економіко-статистичний метод аналізу; графічний метод.

Одержані результати: проведено комплексне дослідження теоретико-організаційних засад формування та використання фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах, розроблено практичних рекомендації щодо їх оптимізації, систематизовано проблеми та виявлено можливості покращення формування та використання фінансових ресурсів підприємства. Розроблені рекомендації дозволяють фінансовій службі підприємства отримати достовірну якісну інформацію про реальні можливості підприємства та ввести в дію особливі методи і механізми формування фінансових ресурсів, забезпечуючи, таким чином, його конкурентоспроможність.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ, ВЛАСНІ ДЖЕРЕЛА, ЗАЛУЧЕНІ ДЖЕРЕЛА, УПРАВЛІННЯ, ОПТИМІЗАЦІЯ ДЖЕРЕЛ ФОРМУВАННЯ, ФІНАНСОВИЙ СТАН, ЕФЕКТИВНІСТЬ.

SUMMARY

Qualifying work: 117 pp., 14 fig., 17 tab., 78 references, 3 annex.

The object of the study is the process of formation and use of financial resources of the enterprise.

The subject of the research is theoretical and applied principles of formation and use of financial resources of the enterprise.

The purpose of the master's qualification work is to substantiate theoretical foundations and practical recommendations on the financial resources of the enterprise, to analyze their formation and use, as well as to find modern methods for their improvement.

Research methods: analysis of statistics, reports, standards, legislation, planning documents; comparative method; economic and statistical method of analysis; graphical method.

The results obtained: a comprehensive study of the theoretical and organizational foundations of the formation and use of financial resources of the enterprise in modern conditions, developed practical recommendations for their optimization, systematized problems and identified opportunities to improve the formation and use of financial resources of the enterprise. The developed recommendations allow the financial service of the enterprise to receive reliable qualitative information about the real capabilities of the enterprise and to put into effect specific methods and mechanisms of formation of financial resources, thus ensuring its competitiveness.

The scientific novelty of the master's work consists in a comprehensive study of the theoretical and methodological foundations of the formation and use of financial resources of the enterprise in modern conditions and the development of practical recommendations for their optimization.

The significance of the results of the master's qualification work is that the developed recommendations allow the financial service of the enterprise to obtain reliable qualitative information about the real capabilities of the enterprise and to put

into effect specific methods and mechanisms of formation of financial resources, thus ensuring its competitiveness.

The questions of economic essence of financial resources of enterprise, classification of sources of financial resources formation and mechanism of formation of financial resources of enterprise are considered. Also, the foreign experience of formation of financial resources of the enterprise is examined. The analysis of structure and structure of enterprise financial resources is carried out. The estimation of efficiency of placing and use of financial resources of the enterprise and reserves of their increase is given. The sources of financial resources replenishment of the enterprise were proposed. The improvement of the mechanism of management of financial resources of the enterprise is proposed.

The results of the study can be applied by enterprises, in particular, the method of forecasting profit based on the extrapolation method and the model of financial equilibrium.

FINANCIAL RESOURCES, OWN RESOURCES, CUSTOMIZED SOURCES, MANAGEMENT, OPTIMIZATION OF SOURCES OF FORMATION, FINANCIAL STATUS, EFFICIENCY.

ЗМІСТ

Вступ.....	8
1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА	12
1.1 Фінансові ресурси підприємства їх сутність та види.....	12
1.2 Джерела формування фінансових ресурсів підприємств.....	18
1.3 Напрямки використання фінансових ресурсів підприємства.....	29
Висновки до розділу 1.....	37
2 АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	39
2.1 Аналіз джерел формування фінансових ресурсів підприємства.....	41
2.2 Моніторинг структури та динаміки формування фінансових ресурсів підприємства у сучасних умовах.....	51
2.3 Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів підприємства...61	
Висновки до розділу 2.....	70
3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ...72	
3.1 Напрями оптимізації джерел формування фінансових ресурсів підприємства у сучасних умовах.....	72
3.2 Підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства.....	83
Висновки до розділу 3.....	93
Висновки.....	94
Список використаних джерел	100
Додатки.....	107

ВСТУП

Діяльність підприємства спрямована на отримання прибутку, забезпечення існуючого стану та подальший розвиток. Саме тому в діяльності підприємства важливе значення має розробка поточних і перспективних планів, що враховують дію факторів внутрішнього і зовнішнього характеру. Розроблені плани - це система еталонних показників, що співставляються з результатами поточної діяльності і дозволяють приймати виважені рішення для забезпечення роботи підприємства.

Фінансовий стан підприємства визначається формуванням і використанням його ресурсів.

Він характеризує забезпеченість власними обіговими коштами, раціональне нормування запасів, динаміку дебіторської та кредиторської заборгованості, платоспроможністю та іншими результатами господарської діяльності підприємства.

Як важлива ланка процесу управління, фінансове планування дає можливість втілити стратегічні цілі підприємства, зокрема, достовірно розрахувати ефективність наявних ресурсів, результати господарської діяльності, фінансові результати.

Ефективне розміщення фінансових ресурсів підприємства є фундаментом при досягненні запланованих результатів його діяльності в цілому.

Актуальність теми. Основним завданням управління фінансовими ресурсами підприємства є їх оптимізація, тобто процес вибору раціональних форм їх організації з урахуванням факторів внутрішнього і зовнішнього характеру.

Саме комплексна розробка теоретичних і практичних питань управління фінансовими ресурсами підприємства на сучасному етапі трансформаційних процесів економічного розвитку країни, визначення напрямів підвищення їх

ефективності є актуальною проблемою, що і стало причиною вибору теми магістерської роботи.

Вітчизняні вчені зробили значний внесок у розвиток теоретичних засад управління фінансовими ресурсами. Увага фахівцями була приділена проблемам: дослідження впливу дії факторів на прибуток як фінансовий результат роботи підприємства (Цал-Цалко Ю. С); моделюванню умов максимізації прибутку (Захарова Ю.В., Растяпін А.В.); використання прибутку як критерію оцінки фінансового стану підприємства (Благун Й.); дослідженню причин переходу прибутку в тіньову економіку (Ущатовський В.). Теоретичною базою дослідження також стали наукові праці вітчизняних та зарубіжних авторів, зокрема, Бандурки О.М., Бланка І.О, Губенко С.П., Кірейцева Г.Г., Растяпіна А.В., Сало І.В., Стоянова Е.З, Шаповала І.Н. та інших.

Мета і завдання. Метою роботи є обґрунтування теоретичних засад та практичних рекомендацій щодо фінансових ресурсів підприємства, аналізу їхнього формування та використання, а також пошуку сучасних методів щодо їх покращення.

Відповідно до поставленої мети в роботі передбачено вирішення таких основних завдань:

- дослідити економічний зміст фінансових ресурсів, їх формування, планування та значення для діяльності підприємств;
- дослідити механізм та джерела формування фінансових ресурсів підприємства;
- деталізувати напрямки використання фінансових ресурсів;
- проаналізувати джерела формування фінансових ресурсів;
- промоніторити динаміку формування та структуру фінансових ресурсів;
- надати оцінку ефективності використання фінансових ресурсів підприємства;
- вивчити напрями оптимізації формування фінансових ресурсів;

- віднайти шляхи підвищення ефективності використання фінансових ресурсів.

Об'єктом дослідження є фінансові ресурси підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-прикладні засади формування та використання фінансових ресурсів підприємства.

Теоретико-методологічною основою дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, закони України, фінансова звітність.

У роботі використовуються неформалізований метод аналізу документів як джерела емпіричної інформації (аналіз даних статистики, звітів, стандартів, законодавчих актів, документів планування); компаративний метод; економіко-статистичний метод аналізу; графічний метод.

Інформаційною базою наукового дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, фахова література, матеріали наукових конференцій та періодичних видань, статистичні дані ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», результати власних досліджень та проведеного аналізу.

Наукова новизна магістерської роботи полягає у комплексному дослідженні теоретико-методичних засад формування та використання фінансових ресурсів підприємства в сучасних умовах та розробці практичних рекомендації щодо їх оптимізації.

Значення результатів кваліфікаційної роботи магістра полягає у тому, що розроблені рекомендації дозволяють фінансовій службі підприємства отримати достовірну якісну інформацію про реальні можливості підприємства та ввести в дію особливі методи і механізми формування фінансових ресурсів, забезпечуючи, таким чином, його конкурентоспроможність.

АПРОБАЦІЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДОСЛІДЖЕННЯ. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ І РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ доповідалися й обговорювалися НА НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ КОНФЕРЕНЦІЯХ: XIV Міжнародній науково-практичній конференції «Виклики та перспективи розвитку нової економіки на світовому, державному та регіональному рівнях» (Запоріжжя, 2019 р.).

ПУБЛІКАЦІЇ. За матеріалами дослідження ОПУБЛІКОВАНО 1 ДРУКОВАНУ

ПРАЦЮ У ТОМУ ЧИСЛІ: 1 ТЕЗИ ЗА МАТЕРІАЛАМИ НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ.

1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Фінансові ресурси підприємства їх сутність та види

Фінансові ресурси є одним з фундаментальних понять фінансів підприємств. Їхня специфіка виявляється в тому, що вони завжди виступають у грошовій формі, мають розподільний характер і відбивають формування і використання різноманітних видів прибутків і нагромаджень суб'єктів господарської діяльності сфери матеріального виробництва, держави й учасників невиробничої сфери.

Проте дотепер серед науковців ще немає загальноприйнятої точки зору щодо теорії даного питання. В економічній літературі існує розмаїття точок зору щодо визначення сутності фінансових ресурсів.

Вивчення літературних джерел стосовно визначення терміну «фінансові ресурси підприємства» показало, що вагомий внесок у вивчення означеної проблематики внесли такі відомі вчені, як В.І. Аранчій, А.І. Балабанов, І.О. Бланк, О.М. Бірман, О.Д. Василик, О.М. Загородна, М.Я. Коробов, Л.А. Лахтіонова, В.М. Опарін, А.М. Поддєрьогін, В.М. Серединська, П.А. Стецюк, В.М. Родіонова, О.С. Філімоненко, Р.В. Федорович, С.В. Хачатурян, Л.М. Худолій.

Аналіз теоретичних та практичних публікацій свідчить про те, що питання залишається дискусійним. Тому, виникає об'єктивна необхідність вивчення та теоретичного обґрунтування змістової характеристики поняття «фінансові ресурси підприємства».

Нижче наведемо найбільш поширені тлумачення фінансових ресурсів як економічної категорії та визначення фінансових ресурсів підприємства, зокрема А. М. Поддєрьогін [1], та О. Д. Василик [7] вважають, що фінансові ресурси – це «грошові нагромадження й доходи, які створюються в процесі

розподілу і перерозподілу валового внутрішнього продукту й зосереджуються у відповідних фондах для забезпечення безперервності розширеного відтворення».

В. І. Арначій, В. Д Чумак [2], В. М. Родіонова [6] визначають фінансові ресурси підприємств як «грошові доходи й нагромадження, які перебувають у розпорядженні суб'єкта господарювання і призначені для виконання фінансових зобов'язань, здійснення витрат розширеного відтворення та економічного стимулювання працівників».

О. М. Бандурка, Коробов М. Я. [3] вважають фінансовими ресурсами «власні і позичкові грошові фонди цільового призначення, які формуються у процесі розподілу і перерозподілу національного багатства, внутрішнього валового продукту і національного доходу та використовуються у статутних цілях підприємства».

А.В. Чупіс, М.Х. Корецький, В.А. Борисова [4], А.І. Балабанов [8] фінансові ресурси трактують як « усі кошти, що знаходяться в розпорядженні підприємства і складаються з основних і оборотних засобів, поданих у вартісному виразі».

О.Є. Гудзь [5] фінансовими ресурсами вважає «сукупність усіх високоліквідних наявних активів, які перебувають у розпорядженні підприємства й призначені для виконання фінансових зобов'язань і розширеного відтворення, пов'язуючи їх обсяг та склад із платоспроможністю підприємства».

С.В. Хачатурян [9] до фінансових ресурсів відносить «частину коштів підприємства у фондovій і не фондovій формах, яка формується у результаті розподілу виробленого продукту, залучається до діяльності підприємства з різних джерел і спрямовується на забезпечення розширеного відтворення виробництва».

С.І. Юрій [12] С.В. Мочерний [13] трактують що це «грошові фонди, які створюються в процесі розподілу та використання валового внутрішнього продукту за певний період часу».

Аналізуючи наведені визначення поняття «фінансові ресурси» можемо відзначити, що серед українських та зарубіжних вчених-економістів досі не існує одностайної думки відносно визначення цього терміну та його ролі у процесі функціонування будь-якого суб'єкта господарювання.

У фінансовій енциклопедії дається визначення фінансових ресурсів як коштів, що перебувають у розпорядженні підприємств, до яких відносяться грошові фонди, частина грошових коштів, що використовується в не фондovій формі, цінні папери, валютні цінності.

Розмір, склад та структура фінансових ресурсів підприємства зумовлюється обсягом виробництва та його ефективністю. Від розміру фінансових ресурсів залежить зростання виробництва та соціально-економічний розвиток підприємства, оскільки їх ефективне використання визначає платоспроможність, ліквідність, фінансову стійкість підприємства. Фінансові ресурси підприємств посідають одне з чільних місць у відтворювальному процесі, формуванні власних грошових фондів і фінансових ресурсів держави (ресурсів бюджетних та позабюджетних централізованих фондів).

Унаслідок цього фінансові ресурси підприємств перебувають під постійним фінансовим контролем [11].

Узагальнене дослідження фінансової літератури дозволило визначити та проаналізувати наявні підходи до розуміння змісту фінансових ресурсів підприємства та їх цільового використання (рис. 1.1).

Підхід, за яким фінансовим ресурсам надається форма грошового потоку, є дещо умовним. Фінансовим ресурсам надається певний динамізм, пов'язаний з фактором часу, ризику та ліквідності, а це дозволяє трактувати їх як певний рухомий запас грошових ресурсів. Прихильники цього підходу відзначають, що грошовий потік (рух грошових коштів) являє собою процес надходження й вибуття грошових коштів підприємства та прирівняних до них еквівалентів, генерованих у результаті його господарської діяльності. Саме

через існування руху грошових потоків відбувається реалізація трансформаційної властивості фінансових ресурсів [11].

Рис. 1.1 - Класифікація підходів щодо форми вираження та цільового призначення фінансових ресурсів підприємства

Узагальнюючи існуючі теоретичні підходи, фінансові ресурси підприємства можна визначити як найбільш ліквідні активи, що формуються як результат грошових доходів та надходжень і, або знаходяться у його розпорядженні, або можуть бути потенційно сформовані, через механізми фінансового ринку та використовуватись у ході бізнес-діяльності підприємства в цілях забезпечення безперервності його розвитку.

Враховуючи специфічність поняття фінансових ресурсів підприємства, можна виділити ознаки, які виявляють та виражають їх суть:

- грошова форма вираження (грошові кошти, їх еквіваленти);
- функціонування у фондovій та нефондовій формі;
- прив'язка до концепції відтворювального процесу та належність до стадії кругообігу (початкові, функціонуючі чи прирощені фінансові ресурси);
- відношення до певної форми власності;

- цільове призначення використання (цільові та загального призначення);
- трансформаційна спроможність, що визначається здатністю до перетворення в інші види ресурсів;
- висока ліквідність, що дозволяє відповідати за своїми зобов'язаннями;
- динамічність – знаходяться в постійному русі, обслуговуючи відтворювальний процес;
- структуризація за джерелами формування та напрямками використання;
- доходність, що визначається здатністю до генерування потенційного фінансового результату від усіх видів господарської діяльності.

Фінансові ресурси підприємства формуються з метою фінансування усіх видів та напрямків діяльності.

Виходячи з цих властивостей фінансові ресурси підприємства можна класифікувати за показниками їх формування та використання (рис.1.2).

Початкові фінансові ресурси – ті, які знаходяться у статутному фонді.

Прирощені – які одержало підприємством здійснюючи свою діяльність.

Матеріалізовані фінансові ресурси, що вкладені в основні засоби, які постійно забезпечують виробничий процес.

Вкладені в оборотні кошти, це ті, що перебувають в обігу.

Власні кошти підприємства - приватний, пайовий чи акціонерний капітал.

Позикові - до яких відносяться отримані кредити.

Узагальнюючи існуючі теоретичні підходи, фінансові ресурси підприємства можна визначити як найбільш ліквідні активи, що формуються як результат грошових доходів та надходжень і, або знаходяться у його розпорядженні, або можуть бути потенційно сформовані, через механізми фінансового ринку та використовуватись у ході бізнес-діяльності підприємства в цілях забезпечення безперервності його розвитку.

Аналізуючи наведені визначення поняття «фінансові ресурси» можемо відзначити, що серед українських та зарубіжних вчених-економістів досі не існує одностайної думки відносно визначення цього терміну та його ролі у процесі функціонування будь-якого суб'єкта господарювання.

У фінансовій енциклопедії дається визначення фінансових ресурсів як коштів, що перебувають у розпорядженні підприємств, до яких відносяться грошові фонди, частина грошових коштів, що використовується в не фондovій формі, цінні папери, валютні цінності.

Розмір, склад та структура фінансових ресурсів підприємства зумовлюється обсягом виробництва та його ефективністю. Від розміру фінансових ресурсів залежить зростання виробництва та соціально-економічний розвиток підприємства, оскільки їх ефективне використання визначає платоспроможність, ліквідність, фінансову стійкість підприємства. Фінансові ресурси підприємств посідають одне з чільних місць у відтворювальному процесі, формуванні власних грошових фондів і фінансових ресурсів держави (ресурсів бюджетних та позабюджетних централізованих фондів).

Теоретико-методологічною основою дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, закони України, фінансова звітність.

У роботі використовуються неформалізований метод аналізу документів як джерела емпіричної інформації (аналіз даних статистики, звітів, стандартів, законодавчих актів, документів планування); компаративний метод; економіко-статистичний метод аналізу; графічний метод.

Інформаційною базою наукового дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, фахова література.

Процес формування фінансових ресурсів є достатньо складним та орієнтованим на максимальну взаємодію із зовнішнім середовищем

Система управління фінансовими ресурсами складається з таких основних етапів:

- визначення проблеми;

- звернення до досвіду менеджерів з приводу управління фінансами;
- визначення альтернативних рішень;
- прийняття управлінського рішення;
- реалізація управлінського рішення;
- оцінка результатів реалізації рішень. Управління фінансовими ресурсами є циклічним процесом, і тому потребує постійного вдосконалення для покращення результатів.

Отже, фінансові ресурси підприємства – це грошові доходи і нагромадження, які формує підприємство у процесі своєї господарської діяльності за рахунок власних, позикових і залучених джерел, і використовує для формування активів підприємства, грошових резервів, виконання фінансових зобов'язань, стимулювання працівників, а також для виконання інших завдань з метою забезпечення ефективного розвитку підприємства.

1.2 Джерела формування фінансових ресурсів підприємств

Свою господарську діяльність підприємство будь - якої організаційної форми розпочинає з формування фінансових ресурсів. Адже саме фінансові ресурси створюють передумови для стабільного розвитку підприємства організації ефективного процесу виробництва та визначають рівень його конкурентоспроможності на ринку.

З метою забезпечення ефективного управління на підприємствах розробляється власна фінансова політика, яка направлена на залучення фінансових ресурсів з різних джерел [34].

Фінансові ресурси підприємств є необхідною умовою здійснення процесу розширеного відтворення у всіх формах та на всіх стадіях.

Однією з головних проблем для підприємств є дефіцит власних фінансових ресурсів.

Процес формування фінансових ресурсів є достатньо складним та орієнтованим на максимальну взаємодію із зовнішнім середовищем [39].

На процес формування фінансових ресурсів впливають різні фактори, які по відношенню до підприємства класифікуються на внутрішні та зовнішні.

Внутрішні фактори - це фактори, які носять несистематичний характер та пов'язані конкретним підприємством, а зовнішні – це систематичні фактори, що не пов'язуються безпосередньо з діяльністю підприємства, але впливають на нього.

До внутрішніх факторів, що впливають на формування фінансових ресурсів відносять:

- деталізацію фінансових завдань;
- ефективне управління фінансовими ресурсами;
- оптимізація процесу виробництва;
- впровадження оптимальної структури виробництва з метою забезпечення найефективнішої віддачі обладнання;
- зниження впливу сезонності виробництва впроваджуючи альтернативні види продукції;
- взаємозв'язок збутової стратегії з виробничою;
- вибір сегментів ринку відповідно до виробничих можливостей;
- зміна критеріїв цінової політики, раціональне позиціонування;
- детальний аналіз ринку продукції;
- якість фінансового, управлінського та податкового обліку;
- формування якісних планів роботи підприємства;
- аналіз цінової політики конкурентів та відповідна реакція на неї;
- детальний аналіз господарської діяльності підприємства та розробка шляхів її оптимізації;
- оцінка ефективності функціонування виробництва та узгодження його із фінансовим планом підприємства;
- формування кадрової політики відповідно до організаційної структури та фінансового плану підприємства.

До зовнішніх факторів відносять: процес інфляції, рівень розвитку фінансового ринку та стан економіки країни [5].

Комплекс вище перерахованих факторів тим чи іншим чином впливають на формування фінансових ресурсів підприємства шляхом регулювання структури та потужності фінансових джерел.

Основним завданням управління фінансовими ресурсами є забезпечення підприємства необхідним обсягом фінансових ресурсів, підвищення його ринкової вартості та максимізація прибутку.

Основними джерелами формування фінансових ресурсів є власні та залучені кошти.

До власних джерел формування фінансових ресурсів відносять:

- статутний капітал – це капітал підприємства, який створений із внесків засновників, або з номінальної вартості акцій товариства [18]. Розмір статутного капіталу вказується в установчих документах, регулює відносини власності та управління підприємством. Однак розмір статутного капіталу не може бути меншою за суму, яка встановлена чинним законодавством [41];

- амортизаційні відрахування - це процес поступового перенесення вартості основних засобів на вартість готової продукції [18]. Амортизаційні відрахування є найдешевшим джерелом фінансування, адже не оподатковуються і не потребують витрат на накопичення. Сума амортизаційних відрахувань залежить від встановлених на підприємстві норм амортизації, та балансової вартості основних засобів [66]. Оскільки, підприємство самостійно обирає метод нарахування амортизаційних внесків, то воно має можливість прискорити процес оновлення основних засобів, підвищити рівень їх фондовідачі, збільшити частку активної їх частини а також розміри власних фінансових ресурсів підприємства;

- дохід - це сума коштів, які отримує підприємство в результаті реалізації товарів чи послуг;

- прибуток - це різниця між доходами та витратами підприємства.

Отже, до джерел формування власних фінансових ресурсів підприємства належать кошти, які сформовані в результаті господарської діяльності підприємства, вони становлять велику частку у формуванні власного капіталу підприємства.

До залучених коштів відносять:

- отримані банківські кредити;
- пайові внески учасників;
- кошти зосереджені на фінансовому ринку;
- кошти, які надійшли від випуску та емісії акцій;
- капітал, сформований внаслідок розподілу фінансових ресурсів між державним та місцевими бюджетами;
- кошти цільових фондів;
- суми страхових відшкодувань, тощо.

Залучені кошти дають можливість підприємствам як формувати капітал, так і збільшувати його розмір [18].

При формування фінансових ресурсів необхідно дотримуватись наступних принципів:

- враховувати перспективи розвитку господарської діяльності підприємства;
- забезпечувати відповідність розмірів залучених фінансових ресурсів та сформованих активів;
- забезпечувати ефективне використання фінансових ресурсів в процесі господарської діяльності;
- дотримуватись оптимальної структури джерел фінансування, зокрема забезпечення співвідношення між власними та позиковими ресурсами підприємства;
- забезпечувати мінімальні витрати на формування фінансових ресурсів із різних джерел. Реалізувати цей принцип можливо провівши розрахунки вартості окремої складової фінансових ресурсів та залучивши капітал з тих

джерел, що забезпечують мінімальні витрати на формування та використання власних та позикових фінансових ресурсів [44].

Так, фінансист Подерьогін А. М. пропонує наступну класифікацію джерел формування фінансових ресурсів:

- 1) фінансові ресурси, що формуються під час створення підприємств;
- 2) ресурси, що формуються із власних та прирівняних до них коштів;
- 3) кошти, які накопичуються на фінансовому ринку;
- 4) фінансові ресурси, що надходять в процесі розподілу грошових надходжень [59].

В табл. 1.1. наведено класифікацію джерел формування фінансових ресурсів. Оскільки, деякі науковці- економісти під фінансовими ресурсами підприємства розглядають капітал, то необхідно виокремити структуру джерел формування фінансових ресурсів.

Джерела формування фінансових ресурсів класифікуються на власний та позиковий капітал. До власного капіталу відносять: статутний капітал, пайовий капітал, додатковий капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток.

Позиковий капітал класифікується на довгостроковий та короткостроковий.

Довгостроковий позиковий капітал включає в себе: довгострокові банківські кредити, довгострокові фінансові та інші зобов'язання.

Короткостроковий позиковий капітал складається із короткострокових банківських кредитів, поточних зобов'язань за рахунками та кредиторської заборгованості.

Позиковий капітал підприємства використовують для фінансування активів та для проведення господарської діяльності, результатом якої є дохід та прибуток, а також забезпечення виконання взятих перед контрагентами зобов'язань.

Таблиця 1.1 – Класифікація джерел формування фінансових ресурсів

Джерело формування	Склад та характеристика
Формуються в процесі заснування підприємства із внесків у статутний капітал	акціонерний капітал; внески членів товариства; бюджетні кошти; галузеві фінансові ресурси
Утворюються за рахунок власних та прирівняних до них коштів	валовий і чистий дохід; прибуток від основної діяльності; прибуток від операційної діяльності; прибуток від фінансових операцій; прибуток від іншої діяльності та надзвичайних подій; амортизаційні відрахування; цільові надходження; стійкі пасиви тощо;
Акумулюються на фінансовому ринку	надходження від емісії цінних паперів; фінансовий лізинг; комерційні та банківські кредити;
Надходять в процесі розподілу грошових надходжень	кошти, що надійшли від асоціацій; страхові відшкодування; бюджетні інвестиції, дотації, субсидії.

Отже, за джерелами формування фінансові ресурси можна структурувати таким способом:

1) кошти, які сформовані за рахунок внесків юридичних і фізичних осіб у статутний фонд під час заснування підприємства;

2) ресурси, які формуються за рахунок доходів і прибутків від операційної, інвестиційної, фінансової діяльності, амортизаційних відрахування, цільових надходження, стійкі пасиви у вигляді кредиторської заборгованості;

3) ресурси, які розміщуються на фінансовому ринку від емісії акцій, облігацій та інших видів цінних паперів, отримані банківські і комерційні кредити;

4) ресурси, які формуються за рахунок бюджетних інвестицій, державних дотацій та субсидій, страхових відшкодувань [10].

Кожне джерело формування фінансових ресурсів має свої як позитивні так і негативні ознаки.

Так, власним фінансовим ресурсам характерні простота та швидкість залучення, забезпечення фінансової стабільності підприємства, зменшення ризику банкрутства, забезпечення ефективного управління і контролю з боку засновників.

Однак, варто відмітити той факт, що обсяги залучення власних фінансових ресурсів обмежені. Їх розмір залежить від ефективності діяльності підприємства у попередньому періоді а також його фінансових можливостей.

Позиковим же фінансовим ресурсам, на відміну від власних, характерні широкі можливості для залучення активів та зростання обсягів діяльності підприємства. Проте, залучення позикових коштів несе за собою і певні складнощі. Так, використання позикових коштів підприємства збільшує ризик виникнення неплатоспроможності та зменшення його фінансової стійкості.

В сучасних умовах господарювання підприємства не повинні надавати перевагу одному джерелу формування фінансових ресурсів саме через ризик виникнення негативних наслідків.

Так, використовуючи лише власні коштів можуть виникнути проблеми з обмеженням росту фінансового потенціалу підприємства, а використання залучених коштів в оптимальних розмірах дає можливість прогресивному розвитку підприємства в умовах нестабільності, але ж і значно підвищує ступінь ризику у фінансовій діяльності підприємств [12].

Якщо в структурі фінансових ресурсів підприємства наявна висока частка власних фінансових ресурсів, то цей трактується як позитивний вплив

на фінансову діяльність підприємств, тоді як висока питома вага позикового капіталу свідчить про певні фінансові проблеми [51].

Співвідношення власних та позикових коштів у структурі фінансових ресурсів підприємства формує показник структури капіталу, який є одним із головних критеріїв оцінювання фінансового стану підприємства.

Вибір варіанту залучення позикових коштів має бути привабливим лише за умови підтримання грамотної кредитної політики, врахуванні переваг та недоліків. Використання позикового капіталу в більшості випадків має свої переваги, оскільки заборгованість вигідна в період росту темпів інфляції, а плата за користуванням позиковим капіталом відноситься до валових витрат та не оподатковується.

Звісно, підприємству вигідніше користуватися власними фінансовими ресурсами, ніж позиковими, так як велика частка позикових коштів підвищує ризик банкрутства, тому не варто використовувати можливості залучення позикових коштів без належної необхідності [57].

В сучасних ринкових умовах підприємства повинні сформувати оптимальну структуру фінансових ресурсів, яка б дала можливість забезпечити зростання ефективності їх діяльності, платоспроможності, фінансової стійкості при цьому мінімізувати можливі фінансові ризики [37].

В процесі залучення фінансових ресурсів доцільно використати наступні стратегії, які мають внутрішню та зовнішню орієнтації:

1. Використання власних ресурсів з метою розширення ринкової частки. Така стратегія ефективна для підприємств, які працюють на нестабільних ринках. Однак така стратегія є малоприбутковою.

2. Об'єднання фінансових ресурсів декількох підприємств захоплення нових ринків.

3. Використання доступних джерел фінансування для реалізації перспективних інноваційних програм. Стратегія є ризиковою, однак високоприбутковою.

4. Залучення допоміжних коштів корпорацій - споживачів продукції в рамках програм співпраці з ними.

5. Здійснення перехресного фінансування - перерозподіл фінансових ресурсів між підрозділами, у яких їх не вистачає.

Зовнішня орієнтація при формуванні фінансових ресурсів ґрунтується на позикових коштах, а внутрішня орієнтація - на власні ресурси.

Стратегія фінансування підприємства повинна визначати:

- 1) оптимальне співвідношення між внутрішніми і зовнішніми джерелами залучення фінансових коштів;
- 2) розмір плати, яку підприємство має внести за залучені кошти;
- 3) дотримання певного співвідношення при розподілі фінансових ресурсів між підрозділами підприємств [22].

Залучення до формування фінансових ресурсів різних джерел дає можливість підприємству здійснювати інвестиції у розширення виробництва, освоєння інновацій, забезпечувати розширення та технічне переозброєння наявних основних засобів, фінансувати наукові розробки, впроваджувати їх у виробництво.

У процесі формування фінансових ресурсів підприємств важливого значення набуває їх збалансованість та встановлення оптимальної структури їх джерел залучення.

Підхід до застосування методів формування структури фінансових ресурсів у вчених відрізняються. Найбільш детальніше ця проблема розглянута у дослідженнях Бланка І. О., який встановлює наступні критерії їх оптимізації:

- 1) максимізація рівня прогнозованої фінансової рентабельності власного капіталу.

В основі цього методу лежить вичористання різних варіантів розрахунків рівня фінансової рентабельності. Ефект структури виражається через показник - ефект фінансового левериджу. Суть ефекту фінансового левериджу у тому, що збільшення частки позикового капіталу приводить до

зростання рентабельності власного капіталу. Позитивний ефект забезпечується у випадку, коли різниця між валовим прибутком та розміром відсотка за кредит має додатне значення;

2) мінімізація вартості структури фінансових ресурсів. Цей критерій ґрунтується на підставі попередньої оцінки власного та залученого капіталу при різних умовах їх формування, обслуговування та здійснення різних варіантів розрахунку середньозваженої вартості капіталу;

3) мінімізація рівня фінансових ризиків. Такий підхід пов'язаний з вибором джерел фінансування складових активів підприємства [8].

Оцінюючи вартість джерел фінансування необхідно враховувати недоліки, які не дають можливості для прийняття єдиного рішення навіть при використанні оптимальної структури.

Найсуттєвішими з них є наступні:

- в переважній більшості випадків увага приділяється лише розміру плати за користування позиковими коштами без врахування додаткових витрат, розмір яких може бути достатньо високим;
- не приділяється достатньо уваги фактору часу, який при довгостроковому залученні суттєво впливає на вартість залучених коштів та платежів за користування ними і повернення боргу;
- критерій оптимізації не завжди є обґрунтованим;
- застосування економіко-математичних моделей не дає поного врахування певних обмежень, які пов'язані із забезпеченням фінансової стійкості та платоспроможності підприємств.

Перераховані недоліки також мають вплив і на короткострокове фінансування, адже вони займають суттєву частку при виборі варіанту фінансового забезпечення на перспективу [25].

Процес формування фінансових ресурсів підприємства аналізується в такій послідовності:

На першому етапі аналізують джерела формування капіталу: дають оцінку структури джерел фінансових ресурсів в цілому, проводять аналіз

джерел власних та позикових коштів, аналізують кредиторську заборгованість.

На другому етапі аналізують активи підприємства: їх склад та структуру, здійснюють аналіз оборотного капіталу та дебіторської заборгованості.

На третьому етапі аналізується ліквідність балансу підприємства, яка тягне за собою переформатування активів за ознакою ліквідності, а пасивів – за ознакою терміновості їх погашення. Метою третього етапу є перевірка балансу надходження та використання фінансових ресурсів підприємства, тобто оінка його здатності за певний період часу розраховуватись за зобов'язаннями власним майном.

Четвертий етап передбачає порівняння фінансових показників за різні звітні періоди з метою розрахунку узагальнюючого рейтингового показника.

Для здійснення ефективного аналізу формування фінансових ресурсів підприємства перші два етапи є обов'язковими [12].

В процесі формування джерел фінансування кожне підприємство стикається із певними проблемами, адже на рівень фінансової стійкості підприємства впливають як власний так і залучений капітал.

Так, залучений капітал, з одного боку забезпечує формування фінансових ресурсів підприємства, бере участь у фінансуванні їх активів, а з другого, формує і зобов'язання перед надавачем.

Підприємство, яке користується лише власними фінансовими ресурсами, має достатньо високу фінансову стійкість, але цим самим воно дещо штучно скорочує темпи власного розвитку в майбутньому, не залучаючи додаткових джерел фінансування.

Отже, в процесі формування фінансових ресурсів підприємство повинно враховувати велику кількість внутрішніх та зовнішніх факторів, що впливають на його функціонування. Ефективність господарювання залежить від взаємовідносин з партнерами, попиту на продукцію, тенденцій розвитку галузі, стабільності економіки країни та інших факторів.

Внутрішні фактори, які включають стан основних засобів підприємства, рівень їх механізації, обмеженість розмірів виробничих потужностей, рівень кваліфікації персоналу та інші, які мають вплив та особливості при формуванні фінансових ресурсів.

Залучаючи до формування фінансових ресурсів різні джерела підприємство має можливість усвідомлено реагувати на зміни потреб ринку, розширювати асортимент продукції, збільшувати масштаби виробництва.

Під час формування ресурсів важливо притримуватися оптимального співвідношення між джерелами формування з метою забезпечення фінансової стійкості підприємства [39].

1.3 Напрямки використання фінансових ресурсів підприємства

Забезпечити ефективне функціонування ринкової економіки України можливо лише за умови ефективного використання фінансових ресурсів. Фінансові ресурси, формуючи потенціал окремого підприємства, є частиною ресурсного потенціалу, як економіки країни в цілому, так і окремих її галузей.

Забезпечення динамічного розвитку української економіки на інноваційній основі неможливе без раціоналізації системи управління фінансовими ресурсами суб'єктів господарювання. Сучасна практика підприємницької діяльності розробила значну кількість способів підвищення ефективності функціонування підприємств. Для їх впровадження потрібні грошові кошти та інші засоби, що дозволять модернізувати виробничо-господарські процеси та підвищити конкурентоспроможність підприємства та його продукції.

Аналізуючи ринкові та структурні перетворення в промисловості України, виникає необхідність розробки цілісної системи принципів управління фінансовими ресурсами підприємства, орієнтованої на нові умови функціонування, а саме: забезпечення конкурентних переваг як основної мети

розвитку підприємства; оцінювання ресурсного потенціалу підприємства як сукупності трудових, матеріальних та фінансових ресурсів, що забезпечують можливість реалізації його цілей; одноманітність техніко-економічних механізмів розподілу ресурсів на усіх рівнях технологічної структури; зіставлення фінансового потенціалу з цільовими стратегічними орієнтирами і прийнятним рівнем ризику для забезпечення фінансової безпеки підприємства; системність управління фінансовими ресурсами і ризиками.

У таких умовах для кожного підприємства важливо знаходити свої перспективні напрями розвитку та, відповідно, використання фінансових ресурсів.

Підприємства використовують фінансові ресурси за такими напрямками:

- платежі організаціям фінансово-банківської системи, обумовлені виконанням фінансових зобов'язань (податкові платежі до бюджету, страхові платежі, виплата відсотків за користування банківськими кредитами, погашення раніше отриманих позик тощо);
- реінвестування пов'язане з розширенням та технічним оновленням виробництва, переходом на нові прогресивні технології, використання «ноу-хау»;
- інвестування фінансових ресурсів у цінні папери інших суб'єктів господарювання: акції, облігації, які є об'єктом купівлі-продажу на ринку;
- використання фінансових ресурсів на забезпечення потреб соціального характеру;
- поточні витрати на виробництво і реалізацію (робот, послуг);
- інвестування коштів у поповнення оборотних активів і поширення асортименту продукції, що виробляється;
- інвестування коштів у науково-дослідні і дослідно-конструкторські розробки і придбання нематеріальних активів;
- створення резервів тощо.

З практичної точки зору доцільно групувати напрямки використання фінансових ресурсів підприємства за видами активів і витрат (рис. 1.3).

Розмежування існуючих напрямків використання фінансових ресурсів підприємства дозволяє врахувати специфіку і функції кожного з них для ефективного управління з метою стійкого розвитку підприємства.

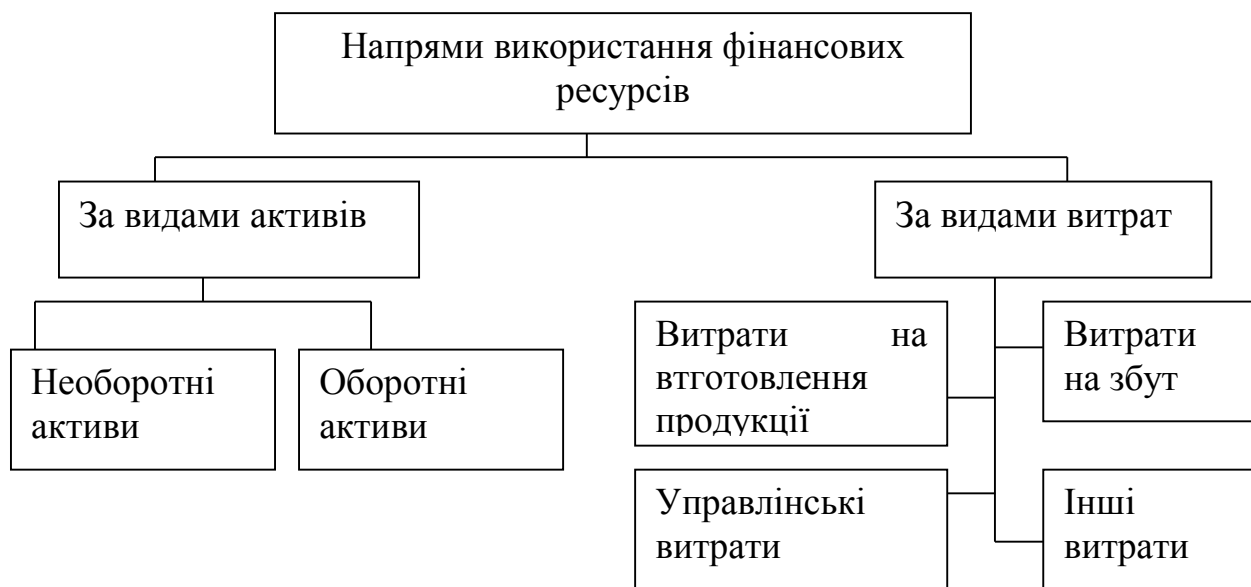

Рис. 1.3 – Напрями використання фінансових ресурсів підприємства

До складу необоротних активів входять: основні засоби, нематеріальні активи, незавершене будівництво, довгострокові фінансові вкладення, інші активи.

Оборотні активи включають в себе: запаси, дебіторську заборгованість, короткострокові фінансові вкладення.

До складу витрат на виробництво продукції входять: матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування єдиного соціального внеску, інші витрати.

Витрати на збут формуються із витрат на транспортування, рекламних, представницьких витрат, витрат на зберігання та реалізацію продукції, страхування, нормативних недостач.

Управлінські витрати складаються із адміністративних витрати, витрат на утримання загальногосподарського персоналу, інформаційних, аудиторських, консалтингових витрат.

Інші витрати включають відсотки по кредитах, витрати з надання в тимчасове користування активів підприємства, витрати, понесені у зв'язку з вибуттям основних засобів та інших активів, витрати на оплату кредитних послуг.

Опосередковуючи виробничу діяльність підприємства, напрями використання фінансових ресурсів дають можливість забезпечити їх безперервність, що в значній мірі досягається за рахунок синхронізації їх надходження та використання. В іншому випадку розбаланс використання фінансових ресурсів загрожує виникненню банкрутства.

Кошти, які надходять на підприємство від реалізації продукції, дають можливість для відновлення процесу виробництва, однак частина доходу при цьому може спрямовуватись на процес відтворення фінансових ресурсів.

Ті фінансові ресурси, які не беруть участь в процесі виробництва, можуть використовуватись для відтворення у формі короткострокових та довгострокових фінансових вкладень.

Використання фінансових ресурсів з метою отримання доходу і є їх розширеним відтворенням, водночас підвищує ефективність відтворювального процесу на підприємстві [39].

В процесі визначення напрямів використання фінансових ресурсів підприємства головним завданням є їх оптимізація та раціональний перерозподіл.

Оптимальний варіант формування та використання фінансових ресурсів ґрунтується на застосуванні системно-аналітичного підходу до управління фінансами. В основу цього підходу покладено доцільність управлінського рішення, яке формується ситуацією під впливом факторів внутрішнього та зовнішнього середовища.

В процесі управління фінансовими ресурсами, зокрема, у частині їх використання та з метою підвищення його ефективності суттєвою допомогою є використання інформаційних технологій. В сучасному інформаційному світі жодне підприємство не обходиться без використання різних видів та форм інформаційного забезпечення, яке дає можливість не лише підвищити оперативність обробки та отримання інформації, а й допомагає підтвердити чи спростувати рішення про зміни.

Саме тому фінансування розвитку інформаційних технологій можна вважати важливим напрямком використання наявних фінансових ресурсів підприємства [26].

З метою ефективного використання фінансових ресурсів необхідно систематизувати існуючі підходи до управління ними.

Залучаючи до формування фінансових ресурсів різні джерела підприємство має можливість усвідомлено реагувати на зміни потреб ринку, розширювати асортимент продукції, збільшувати масштаби виробництва.

Теоретична база управління фінансовими ресурсами підприємства представлена в табл. 1.2.

Проаналізувавши інформацію, яка наведена в табл. 1.2 можна зробити наступні висновки: використання фінансових ресурсів підприємства базується на концепціях, методах, механізмах та інструментах, які передбачають підвищення ефективності управління підприємством. В процесі використання фінансових ресурсів оцінюються джерела їх формування. В процесі визначення напрямів використання фінансових ресурсів підприємства головним завданням є їх оптимізація та раціональний перерозподіл.

Таблиця 1.2 – Теоретична база управління фінансовими ресурсами підприємства для визначення ефективних напрямів їх використання

Концепції, методи	Характеристика	Зв'язок з управлінням фінансовими ресурсами
Системний підхід	Сформована на загальній теорії систем, що вказує на специфіку,	Дає можливість розглядати процес управління

	сутність об'єкту управління як системи, та відображає взаємозв'язки з іншими господарськими системами	фінансовими ресурсами як систему взаємопов'язаних елементів, на основі обліку властивостей системи, її складових
Стратегічний менеджмент	Управління на основі сформованих та реалізованих стратегій, направлених на досягнення поставленої мети	Сприяє реалізації стратегії управління фінансовими ресурсами в сучасних ринкових умовах, що швидко змінюються
Концепція фінансової безпеки	Містить сукупність теоретичних положень стратегій та елементів, що забезпечують фінансову безпеку господарської системи	Забезпечує довготривалу стійкість фінансових відносин, та досягнення фінансової безпеки підприємств
Управління надійністю	Управління, сформоване на виявленні причин порушення надійності роботи підприємства	Сприяє підвищенню рівня фінансової безпеки, виявляє специфічні ризики надійності підприємства
Управління ризиками	Управління, в основу якого покладено ідентифікацію, моніторинг та мінімізацію ризиків	Дозволяє виявити і усунути ризики, властиві процесу управління фінансовими ресурсами

Бюджетування і внутрішній аудит	Бюджетування – метод управління фінансовими ресурсами підприємства на основі бюджету окремих підрозділів. Аудит – оцінка, яка проводиться з метою підвищення ефективності процедур управління ризиками, внутрішнього контролю та управлінських процесів	Доповнюють та сприяють реалізації функцій антикризового управління, направленою на фінансову стійкість підприємства
---------------------------------	--	---

Джерело: [складено автором на основі [34; 45].

Вагомим значенням у складі джерел формування фінансових ресурсів набувають: прибуток, що залишається у розпорядженні підприємства, амортизаційні відрахування. Інші внутрішні джерела не займають значної частки у формуванні фінансових ресурсів підприємства [26].

Ефективна фінансова діяльність підприємства буває неможливою без залучення позикових ресурсів. Використання позикового капіталу дає можливість розширити господарську діяльність підприємства, забезпечити більш ефективне використання власного капіталу та підвищити ринкову вартість підприємства. Тому важливо приділяти достатньо уваги заходам, які будуть направлені на вдосконалення використання фінансових ресурсів на підприємстві [29].

Суттєвих проблем, пов'язаних із використанням фінансових ресурсів, зазнають підприємства у зв'язку з постійними змінами в законодавстві України, нестабільністю фінансового ринку, структурними змінами капіталу, які викликані зміною банківських відсотків, курсів валют на фоні інфляції, яка не припиняється, складністю інформаційного забезпечення [40].

Проводити оцінку використання фінансових ресурсів підприємства необхідно за показниками стійкості, платоспроможності та ділової активності,

які розглядаються через розрахунок коефіцієнтів структури капіталу, ліквідності та оборотності. Значення цих коефіцієнтів дає можливість кількісно оцінювати вплив якості управління фінансовими ресурсами на рівень рентабельності та динаміку розвитку підприємства [64].

Отже, ефективність використання фінансових ресурсів варто розглядати починаючи від первинного суб'єкта господарювання до безпосередньо держави. Оптимальний варіант формування та використання фінансових ресурсів ґрунтується на застосуванні системно-аналітичного підходу до управління фінансами. В основу цього підходу покладено доцільність управлінського рішення, яке формується ситуацією під впливом факторів внутрішнього та зовнішнього середовища.

В процесі управління фінансовими ресурсами, зокрема, у частині їх використання та з метою підвищення його ефективності суттєвою допомогою є використання інформаційних технологій. В сучасному інформаційному світі жодне підприємство не обходиться без використання різних видів та форм інформаційного забезпечення, яке дає можливість не лише підвищити оперативність обробки та отримання інформації, а й допомагає підтвердити чи спростувати рішення про зміни.

Можна стверджувати, що для ефективної фінансової діяльності підприємства в цілому, кожний суб'єкт господарювання повинен сформувати власну стратегію управління фінансами. Також слід відзначити, що якість використання фінансових ресурсів може бути оцінена через ефективність їх використання, при цьому ефективність може забезпечуватись впливом внутрішніх і зовнішніх факторів: економічних, правових, соціальних тощо. Незважаючи на те, що існує велика кількість різноманітних підходів до визначення ефективності використання фінансових ресурсів, необхідно запровадити таку систему критеріїв, яка б допомогла найбільш точно оцінити ефективність використання наявних фінансових ресурсів на підприємстві, яка була б зрозумілою, доступною, аргументованою та враховувала вид економічної діяльності підприємства.

Висновки до розділу 1

Отже, фінансові ресурси підприємства є однією з основних підсистем фінансової системи держави. Це відносно самостійна та особлива сфера функціонування, яка має власну специфіку організації та принципи реалізації притаманних їй функцій.

Специфікою фінансових ресурсів підприємств є те, що за їх допомогою мобілізуються кошти та створюються фонди фінансових ресурсів не з метою подальшого перерозподілу, як це притаманно підсистемі державних фінансів, а з метою подальшого обслуговування процесу виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг. Саме тому одним із головних завдань для ефективного функціонування підприємства є розробка шляхів оптимального їх формування та раціонального використання, що дасть можливість одержати максимально можливий ефект від фінансового капіталу - фінансових ресурсів.

Формування фінансових ресурсів є важливою складовою у функціонуванні підприємства та потребує узгодження дій системи управління підприємством, а від менеджерів низки знань, умінь та навичок у різних сферах діяльності.

Злагоджена та цілеспрямована діяльність власників та менеджерів у вирішенні питань доцільності використання фінансових ресурсів забезпечить не лише збереження підприємства а і його подальший розвиток, а відповідно дасть можливість для подальших кроків у процесі формування та використання фінансових ресурсів.

Роль фінансових ресурсів в підприємницькій діяльності складно переоцінити, адже вони здатні в короткі терміни перетворюватися в будь-який інший вид економічних ресурсів і забезпечити їх кругообіг.

Темпи розвитку економіки, оздоровлення бюджетної системи й фінансів підприємств багато в чому залежать від раціонального використання джерел формування фінансових ресурсів, як на рівні підприємств, так і на рівні держави, що складає одне з найважливіших завдань для підприємства.

Вибір оптимальних шляхів фінансування діяльності суб'єктів господарювання ускладнюється у зв'язку з відсутністю прозорої інформації про стан зовнішнього та внутрішнього середовища, у яких формуються основи процесів прийняття управлінських рішень, оптимізації структури капіталу, організації виробництва, маркетингу, логістики, управління персоналом, побудови взаємовідносин із зовнішніми організаціями тощо.

Значна кількість підприємств в умовах жорсткої конкуренції на ринку не має фінансових ресурсів для повноцінного фінансування своєї діяльності. Такі обставини змушують керівництво підприємств перерозподіляти кошти на першочергові потреби, фінансувати обмежене коло управлінських рішень чи завдань, оптимізувати витрати та заощаджувати. Разом з тим динамічний розвиток неможливий без належного фінансування господарської діяльності, тому для підприємств актуальним завданням стає як пошук коштів для нарощування капіталу, так і обґрунтування важливих напрямків використання наявних ресурсів, оскільки від цього залежатиме прибутковість їх діяльності та успіх на ринку в цілому.

Аналізуючи ринкові та структурні перетворення в промисловості України, виникає необхідність розробки цілісної системи принципів управління фінансовими ресурсами підприємства, орієнтованої на нові умови функціонування, а саме: забезпечення конкурентних переваг як основної мети розвитку підприємства; оцінювання ресурсного потенціалу підприємства як сукупності трудових, матеріальних та фінансових ресурсів, що забезпечують можливість реалізації його цілей; одноманітність техніко-економічних механізмів розподілу ресурсів на усіх рівнях технологічної структури; зіставлення фінансового потенціалу з цільовими стратегічними орієнтирами і прийнятним рівнем ризику для забезпечення фінансової безпеки підприємства; системність управління фінансовими ресурсами і ризиками.

2 АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Аналіз джерел формування фінансових ресурсів підприємства

Аналіз джерел формування фінансових ресурсів проведемо на основі даних підприємства ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДНІПРОВСЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ».

Організаційно-правова форма: Публічне акціонерне товариство.

Галузева приналежність ПАТ «ДМКД» – металургійна промисловість.
Місцезнаходження ПАТ «ДМКД»: Україна, 51925, Дніпропетровська область, м. Дніпродзержинськ, вул. Кірова, 18-б.

ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» не належить до будь-яких об'єднань підприємств.

Основні види діяльності із зазначенням найменування виду діяльності та коду за КВЕД:

24.10 - Виробництво чавуну, сталі та феросплавів (основний)

46.72 - Оптова торгівля металами та металевими рудами

49.20 - Вантажний залізничний транспорт

Обліковою політикою Товариства встановлено наступне:

- тривалість операційного циклу для виробництва всіх видів продукції (робіт, послуг) - дорівнює 12 місяцям;

- основними засобами визнаються матеріальні активи, очікуваний строк корисного використання яких становить більше 1 року та первісною вартістю понад 6 000 грн;

- активи, що мають строк використання більше 1 року із вартісною оцінкою до 6 000 грн. без ПДВ, визнаються іншими необоротними матеріальними активами;

- малоцінними швидкозношуваними предметами (МБП) признаються активи, що мають вартість до 6 000 грн. без ПДВ незалежно від строку використання активів або зі строком корисного використання менше 1 року;

- нарахування амортизації основних засобів здійснюється з використанням прямолінійного та виробничого методів, малоцінних необоротних матеріальних активів - в розмірі 100% їх вартості у першому місяці використання, бібліотечних фондів в розмірі 100% їх вартості у першому місяці використання;

- вартість МШП списується на витрати поточного періоду при передачі їх в експлуатацію;

- виробничі запаси при передачі у виробництво, на реалізацію і при інших видах вибуття, оцінюються по середньозваженій собівартості;

- готова продукція у цехах комбінату та при реалізації оцінюється по методу ідентифікованої собівартості;

- товари у роздрібній торгівлі оцінюються по методу ідентифікованої собівартості;

- основний метод калькулювання собівартості - попередільний.

У складі комбінату діють наступні основні цехи: агломераційний, доменний, конвертерний та прокатний цех у складі трьох дільниць:трубозаготовочна з рейкобалковим відділенням, сортопрокатна та вісіпрокатна.

Дочірніх підприємств, філій та представництв емітент не має.

Середньооблікова кількість штатних працівників за 2018 рік становить 9 119 осіб.

Інформація про органи управління наведена в табл. 2.1.

Генеральний директор є одноосібним виконавчим органом Товариства, який здійснює управління його поточною діяльністю. Основними завданнями та обов'язками Генерального директора є: управління поточною діяльністю Товариства; втілення основних принципів Товариства

Таблиця 2.1 - Інформація про органи управління ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»

Орган управління	Структура	Персональний склад
------------------	-----------	--------------------

Загальні збори акціонерів	Акціонери товариства	юридичні та фізичні особи
Генеральний директор	Одноосібний виконавчий орган	Подкоритов Олександр Леонідович
Наглядова рада Товариства	5 (п'ять) осіб	1. Мкртчян Олег Артушевич – член Наглядової ради 2. Башинська Наталія Валеріївна – член Наглядової ради 3. Бройтман Михайло Якович – член Наглядової ради 4. Фрумкін Леонід Наумович – Голова Наглядової ради 5. Чернишов Андрій Євгенович – член Наглядової ради

Поставка на комбінат залізорудної сировини проводилась в обсязі виробничої потреби. Усього за 2018 рік поставлено 1 002,3 тис.тн. аглоруди; 2 448,5 тис. тн. концентрату, 395,9 тис.тн. брухту чорних металів, обсяг знаходження коксу склав 1 141 тис. тн.

Забезпечення комбінату вогнетривкими матеріалами протягом року проводилося задовільно, за прямими договорами із ТОВ «ГІР-Інтернешнл», у склад якого входять Красногорівський, Червоноармійський, Дружківський, Великоанадольський вогнетривкі комбінати, ПрАТ «Запоріжвогнетрив», а також через комерційні структури: ТОВ , ТОВ «Кальдеріс Україна», ТОВ «Шеффілд», ТОВ «Савекс Мінералс».

Магнезійними й переклазовугленцеві виробами, магнезитовим порошком комбінат був забезпечений у повному обсязі.

Для футеровки конвертерів використовувалися вогнетриви ТОВ виробництва Китаю, та ПрАТ «Запоріжвогнетрив».

ПАТ ДМКД є єдиним в Україні по виробництву шпунтових паль типу Ларсен, застосовуваних у будівництві і гідротехнічних спорудженнях, універсальної смуги товщиною 7-50 мм із катаними крайками, контактних рейок для метрополітену, смуги для електролізерів, застосовуваних на алюмінієвих заводах.

Свою продукцію комбінат поставляє до Німеччини, Італії, Бельгії, Китаю, країн СНД і Близького Сходу.

Є єдиним у світі виробником катаної осьової профільної заготовлі для залізничного транспорту, реалізованої після відповідної обробки в основному на Північно-Американському ринку.

По запитам споживачів комбінат виготовляє продукцію відповідно до вимог міжнародних стандартів, включаючи як загальноєвропейські, так і національні стандарти країн Європи й Америки (Німеччини, Великобританії, США й ін.).

Забезпечення комбінату вогнетривкими матеріалами протягом року проводилося задовільно, за прямими договорами із ТОВ «ГІР-Інтернешнл», у склад якого входять Красногорівський, Червоноармійський, Дружківський, Великоанадольський вогнетривкі комбінати, ПрАТ «Запоріжвогнетрив», а також через комерційні структури.

Продукція комбінату поставляється практично на всі континенти.

Аналіз фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» будемо проводити на основі даних балансу (форма №1) та звіту про фінансові результати (форма №2) за період 2016 - 2018 рр.

В табл. 2.2 представлено основні техніко – економічні показники діяльності ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат».

Таблиця 2.2 – Основні техніко - економічні показники діяльності ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»

Показники	Період			Відхилення , +,-	
	2016 рік	2017 рік	2018 рік	абсолютне	відносне

				17-16	18-17	17-16	18-17
1	2	3	4	5	6	8	9
Чистий дохід від реалізації продукції тис. грн.	14146198	15437297	31338778	1291099	15901481	9,1	103,0
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	13192677	16247711	31748171	3055034	15500460	23,2	95,4
Прибуток від реалізації, тис.	953521	-810414	-409393	-1763935	401021	-185,0	-49,5
Чистий прибуток, тис. грн.	-2717065	-13220929	-28795591	-10503864	-15574662	386,6	117,8
Середньооблікова чисельність працюючих, чол.	9647	9599	9147	-48	-452	-0,5	-4,7
Середньомісячна заробітна плата, грн.	7615,27	7086,82	11554,06	-528	4467	-6,9	63,0
Продуктивність праці, тис. грн./чол.	1466,38	1608,22	3426,13	142	1818	9,7	113
Фондовіддача, грн.	3,707	4,112	8,545	0,405	4,433	10,9	107,8
Витрати на 1 грн. реалізованої продукції, коп.	0,933	1,052	1,013	0,120	-0,039	12,9	-3,7
Рентабельність продукції,%	7,23	-4,99	-1,29	-12	4	x	x
- дебіторська	5696892	15127428	21731739	9430536	6604311	165,5	43,7
- кредиторська	25325980	49807460	84503842	24481480	34696382	96,7	69,7

Джерело: розраховано за даними згідно <http://www.dmkd.dp.ua/> [78]

Аналізуючи дані наведені в табл. 2.2, можна зробити висновок, про те, що акціонерне товариство має динаміку розвитку, обсяги реалізації збільшуються, так – розмір виручки від реалізації продукції зріс на 103,0% у 2018 році порівняно з 2017 роком.

За 2018 рік середньорічна чисельність персоналу зменшилась на 452 особи і на кінець року склала 9147 осіб (скорочення на 4,7%).

Тенденція зміни розміру середньорічної заробітної плати навпаки направлена на зростання, так у 2018 році приріст розміру заробітної плати склав 4467 грн., що становить 63,0% від рівня 2017 року. Динаміка цих показників підтверджує якісно побудовану кадрову політику товариства, яка спрямована на забезпечення конкурентоспроможного рівня оплати праці.

Протягом аналізованого періоду підприємство має збитки, однак позитивну динаміку росту показують показники прибутковості та рентабельності товариства – збитки товариства все ж зменшуються.

Зокрема, обсяг валового збитку за аналізований період зменшився на 401021 тис. грн. і на кінець 2018 року склав 409393 тис. грн. Протилежна динаміка прослідковується з показником чистого збитку, який збільшився за 2018 рік на 15574662 тис. грн. та на кінець періоду становив -28795591 тис. грн..

Середньорічна вартість основних фондів зменшилась на 2,3% та на кінець аналізованого періоду складає 3667598 тис. грн.

Рівень фондівдачі основних засобів збільшився на 107,8% і становить 8,545 тис. грн. в 2018 році.

Собівартість реалізованої продукції підвищилась за 2018 рік на 95,4%, що негативно вплинуло на рентабельність реалізації. Як наслідок маємо зниження рентабельності продажів, у нашому випадку збитковості, майже на 4 п.п., її показники за 2017 і 2018 роки – 4,99% та 1,29% відповідно.

Отже, якщо узагальнити дані попереднього аналізу, то можна сказати, що менеджери ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» зуміли оперативно та ефективно відреагувати на зміни в кон'юктурі ринку спричиненими світовою фінансовою кризою, і вже в 2015-2017 роках значно покращити фінансові результати діяльності, що прослідковується в позитивному темпі їх зростання.

Звісно ж підприємство реагує на події на ринку - стабільність

українського ГМК багато у чому залежить від інфраструктурної складової, перш за все, від своєчасного й у повному обсязі забезпечення гірничих і металургійних підприємств сировиною, матеріалами, та можливістю вивезення готової продукції.

На жаль, у минулому році якість обслуговування металургів, перш за все, з боку державного монополіста - ПАТ «Укрзалізниця» не завжди була на належному рівні.

Крім того, спостерігалось постійне і здебільшого безпідставне підвищення тарифів на вантажоперевезення, що позначалося на підвищенні собівартості металопродукції.

Все це, своєю чергою, спричинило недоотримання прибутку, затримки з виконанням контрактних зобов'язань перед споживачами продукції, і в тому числі зарубіжним.

Аналізуючи фінансову стійкість товариства маємо за мету виявити раціональність формування джерел фінансування його господарської діяльності.

Аналіз фінансового стану акціонерного товариства проведемо за наступними етапами.

На першому етапі проведемо розрахунок показників ліквідності для ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» (табл. 2.3).

В цілому розрахунок показників говорить про те, що стан платоспроможності підприємства протягом аналізованого періоду є незадовільним, коефіцієнти ліквідності не відповідають нормативним значенням.

Таблиця 2.3 - Показники ліквідності ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»

Показники	Значення показника			Нормативне значення	Відхилення		
	2016 рік	2017 рік	2018 рік		17-16	18-17	18-16

Коефіцієнт покриття	0,36	0,42	0,31	>1	0,05	-0,11	-0,67
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,24	0,36	0,27	0,6-0,8	0,12	-0,10	-0,51
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,00	0,00	0,00	>0	0,00	0,00	0,00

* Джерело: складено автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

На рис 2.1 графічно відображено динаміку показників ліквідності ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат».

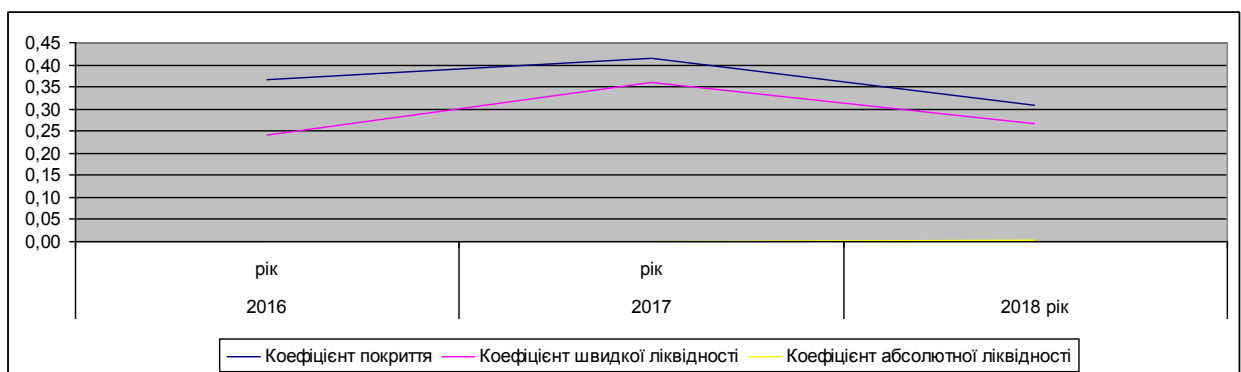

Рис. 2.1 – Показники ліквідності ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» в 2016-2018 рр.

Коефіцієнт покриття говорить про те, яку частину поточних зобов'язань підприємство здатне погасити, за умови реалізації оборотних активів.

Позитивною тенденцією у 2017 році є його зростання, однак у 2018 році він знову нижче нормативного значення і зменшується[58].

$$K_{п.л.} = \frac{OA + ВМП}{ПЗ}$$

(2.1)

де

ОА – оборотні активи;

ВМП – витрати майбутніх періодів;

ПЗ – поточні зобов'язання.

Коефіцієнт швидкої ліквідності – вказує на те, яку частину поточних зобов'язань підприємство здатне ліквідувати за рахунок грошових коштів та їх еквівалентів[11].

$$K_{ш.л.} = \frac{ОА - З - ВМП}{ПЗ} \quad (2.2)$$

де З – запаси.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності – говорить про те, яку частину короткострокових зобов'язань підприємство здатне погасити негайно [58].

$$K_{а.л.} = \frac{ГК + ПФІ}{ПЗ} \quad (2.3)$$

де ГК – грошові кошти та їх еквіваленти в національній та іноземній валюті;

ПФІ - поточні фінансові інвестиції.

Метою оцінки фінансової стійкості підприємства є проведення об'єктивного аналізу величини та структури активів та пасивів підприємства, та на основі цього визначення величини його фінансової стабільності та незалежності.

Аналіз здійснюється за наступними коефіцієнтами (табл. 2.4) [8]:

Таблиця 2.4 – Показники платоспроможності (фінансової стійкості)
ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» в 2016-2018 рр.

Показники	Значення показника			Нормативне значення	Відхилення		
	2016 рік	2017 рік	2018 рік		17-16	18-17	18-16
Коефіцієнт платоспроможності	- 0,75	- 0,95	- 1,69	>0,5	-0,20	-0,74	2,44
Коефіцієнт фінансування	- 1,33	- 1,05	- 0,59	<1	0,28	0,46	1,92
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами	1,58	1,25	1,21	>0,1	-0,34	-0,03	-2,80
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	1,49	1,21	1,10	>0	-0,28	-0,10	-0,38

* Джерело: складено автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

Після проведення розрахунків ми бачимо, що загальний стан підприємства є задовільним.

Коефіцієнт платоспроможності вказує на те, яку частину в балансі підприємства складає власний капітал.

Адже саме він вказує на фінансову незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування.

На рис 2.2 представлено динаміку показників платоспроможності підприємства в 2016-2018 рр.

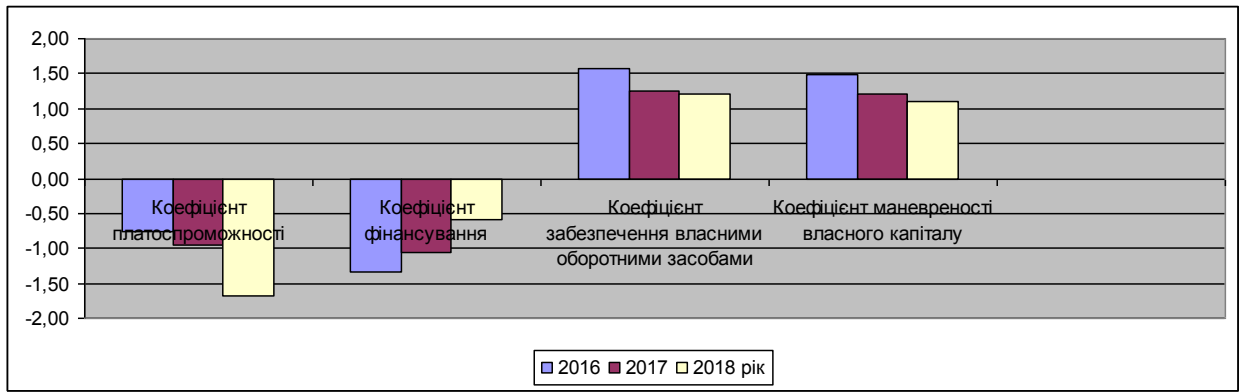

Рис. 2.2 – Динаміка показників платоспроможності ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» в 2015-2017рр.

Тенденція до збільшення цього показника говорить про зниження фінансової залежності підприємства від позикових коштів, та зростання фінансової стійкості, підприємства.

$$K_{\text{авт.}} = \frac{BK}{A} \quad (2.4)$$

де BK – власний капітал;

Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами це відношення власних оборотних коштів та величини оборотних активів.

Ріст значення цього коефіцієнту вказує на про непоганий фінансовий стан підприємства і його спроможність проводити незалежну фінансову політику [8].

$$K_{\text{з.в.об.з.}} = \frac{B}{OA} \quad (2.5)$$

Коефіцієнт фінансування. Збільшення значення цього показника в динаміці свідчить про зростання частки позикових коштів при фінансуванні підприємства.

$$K_{\text{ф.з.}} = \frac{B}{BK} \quad (2.6)$$

Коефіцієнт маневреності власного капіталу.

Значення цього показника залежить від структури капіталу та галузевої приналежності підприємства [58].

$$K_{\text{м.в.к.}} = \frac{BK - HA}{BK} \quad (2.7)$$

Після проведення розрахунків фінансової стійкості ми бачимо, що в основному показники платоспроможності за аналізований період знижувались, а це свідчить про збільшення фінансової залежності підприємства від позикових коштів, про зменшення фінансової стійкості, стабільності та незалежності підприємства.

Збільшення коефіцієнта вказує на те, що підприємство в 2018 році стало більш залежним від зовнішніх інвесторів, ніж в 2016 році.

Результати аналізу ліквідності балансу свідчать, що як на початок, так і на кінець 2018 року баланс ПАТ «Дніпровський меткомбінат» не є абсолютно ліквідним.

Розмір найбільш ліквідних активів значно менше термінових пасивів - свідчення того, що грошові кошти і їх еквіваленти значно менше короткострокових зобов'язань.

Активи що швидко реалізуються перевищують короткострокові пасиви, що говорить про достатню забезпеченість підприємства активами, які

швидко реалізуються і про здатність підприємства розраховуватися по короткострокових зобов'язаннях.

Не виконання цієї умови у 2017 та 2018 роках дозволяє зробити висновок про недостатньо стійкий фінансовий стан підприємства.

2.2. Моніторинг структури та динаміки формування фінансових ресурсів підприємства у сучасних умовах

Фінансування діяльності ПАТ здійснюється за рахунок власних та позикових коштів. Фінансовий стан підприємства в короткостроковій перспективі оцінюється показниками ліквідності та платоспроможності, які характеризують можливість своєчасного та повного розрахунку по короткостроковим зобов'язанням перед контрагентами.

Першою характеристикою такої можливості може служити різниця між величиною оборотних коштів та короткостроковими зобов'язаннями - це власний оборотний капітал (робочий капітал). Величина робочого капіталу, яка визначена як різниця між поточними активами та короткостроковими зобов'язаннями, складає на початок 2018 року -29 150 944 тис. грн., а на кінець 2018 року -51 777 493 тис. грн., тобто робочий капітал зменшився у 1,8 рази. Негативне значення величини власних обігових коштів як на початок так і на кінець 2018 року свідчить про відсутність у комбінату можливості погашати поточну заборгованість власними обіговими коштами.

Фінансові ресурси підприємства формуються із власних та залучених джерел. До власних ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» відносяться: амортизаційні відрахування, статутний капітал, дохід та прибуток.

Розглянемо детальніше власні фінансові ресурси ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», які представлені на рис. 2.3.

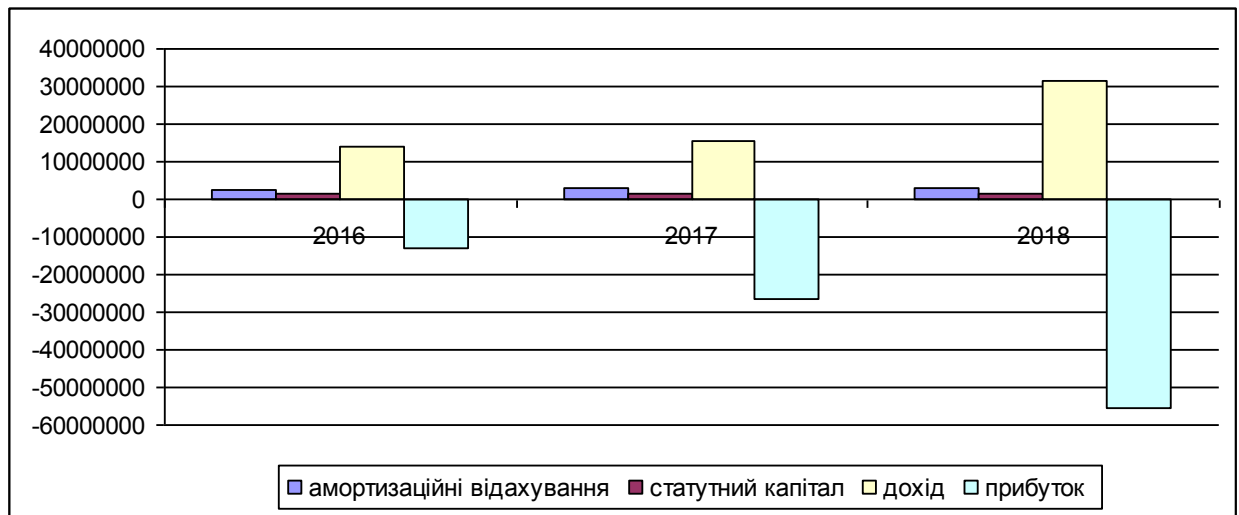

Рис. 2.3 – Власні фінансові ресурси ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» за 2016 – 2018 рр.

Динаміка власних фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» за 2016 – 2018 рр. наведена в табл. 2.5 та на рис. 2.4.

Таблиця 2.5 – Динаміка власних фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» за 2016 – 2018 рр.

Фінансовий ресурс	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Абс. відхилення			Відносне відхилення		
				17-16	18-17	18-16	17-16	18-17	18-16
Амортизаційні відрахування	2528222	2897998	3147643	369776	249645	619421	14,63	8,61	25
Статутний капітал	1694136	1694136	1694136	0	0	0,00	0,00	0,00	0
Дохід	14146198	15437297	31338778	1291099	15901481	17192580	9,13	103,01	122
Прибуток	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	12751255	26313400	55413744	13562145	29100344	42662489	106,36	110,59	335
Разом	5617301	-6283969	19233187	11901270	12949218	24850488	211,87	206,07	-442

* Джерело: складено автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

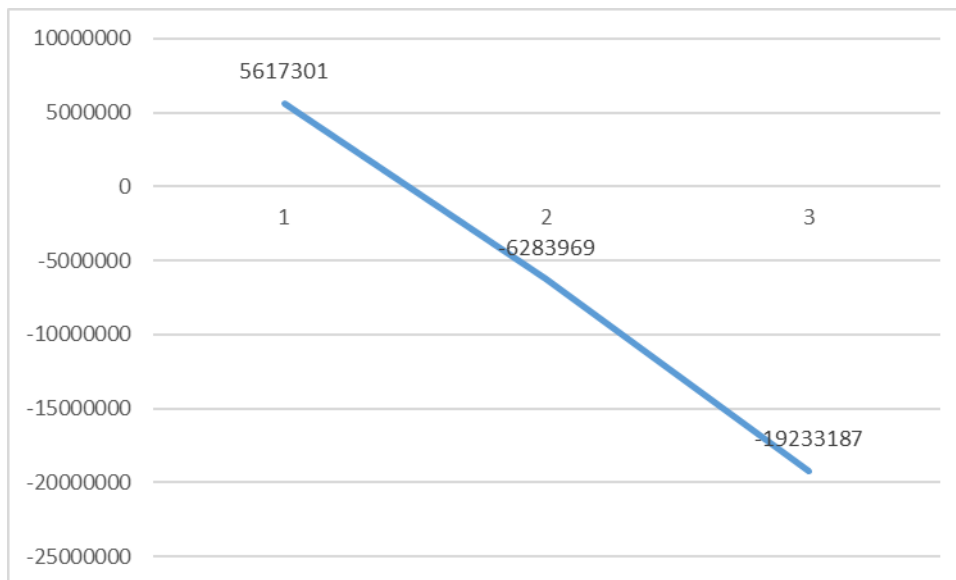

Рис. 2.4 – Динаміка власних фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» за 2016 – 2018 рр.

Отже, на підставі даних рис. 2.3, 2.4 та табл. 2.5 можна зробити висновок про значне скорочення власних фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат». За період 2016-2018 рр. сума власних фінансових ресурсів зменшилась у 3,4 рази, що для даного підприємства є негативним явищем, оскільки скорочення цієї частини коштів говорить про те, що підприємство не здатне забезпечити зростання активів та збільшувати обсяг діяльності.

Зростання власних фінансових ресурсів зрештою приводить до економічного зростання самого підприємства.

Далі проаналізуємо структуру власних фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» (табл. 2.6).

Найбільша частка у структурі власних фінансових ресурсів належить доходам.

За період 2016-2018 рр. сума доходу зросла майже у 2 рази. Найбільшу частину доходу ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» отримало у 2018 р. у сумі 31338778 тис. грн.. Зростання доходу підприємства свідчить про зростання масштабів його діяльності та зміцнення позицій на ринку, але якщо це зростання відбулося за рахунок зростання обсягів виробництва, а не за

рахунок зростання цін під впливом інфляційних процесів. Вплив інфляції на зростання доходів не можна вважати позитивним явищем.

Таблиця 2.6 – Структура власних фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» за 2016 – 2018 рр.

Фінансовий ресурс	2016	2017	2018	Питома вага, %			Зміни ПВ
				2016	2017	2018	
Амортизаційні відрахування	2528222	2897998	3147643	45,01	-46,12	-16,37	-61,37
Статутний капітал	1694136	1694136	1694136	30,16	-26,96	-8,81	-38,97
Дохід	14146198	15437297	31338778	251,83	-245,66	-162,94	-414,77
Прибуток	-12751255	-26313400	-55413744	-227,00	418,74	288,12	515,11
Разом	5617301	-6283969	-19233187	100,00	100,00	100,00	0,00

* Джерело: складено автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

Також важливу частку у структурі власних фінансових ресурсів займають амортизаційні відрахування. За аналізований період їх частка знизилась на 61,37% і у 2018 році їх сума становила 3147643 тис. грн.. Водночас маємо приріст амортизаційних відрахувань в цілому, а зростання амортизаційних відрахувань свідчить про вивільнення коштів на оновлення матеріально-технічної бази підприємства. Це для підприємства відображається позитивно, адже оновлення технологій приведе до збільшення обсягів виробленої продукції, яка в результаті збільшить дохід підприємства.

Ще одним елементом власних фінансових ресурсів підприємства є прибуток. За аналізований період підприємство отримує збитки, причому їх сума стрімко зростає, так за аналізований період спостерігаємо зростання збитку на 426624889 тис. грн.. У 2017 р. збиток зріс у порівнянні з 2016 р. на 13562145 тис. грн., у 2018 р. порівняно з 2017 р. – ще на 29100344 тис. грн.

Структура власних фінансових ресурсів наведена на рис. 2.5.

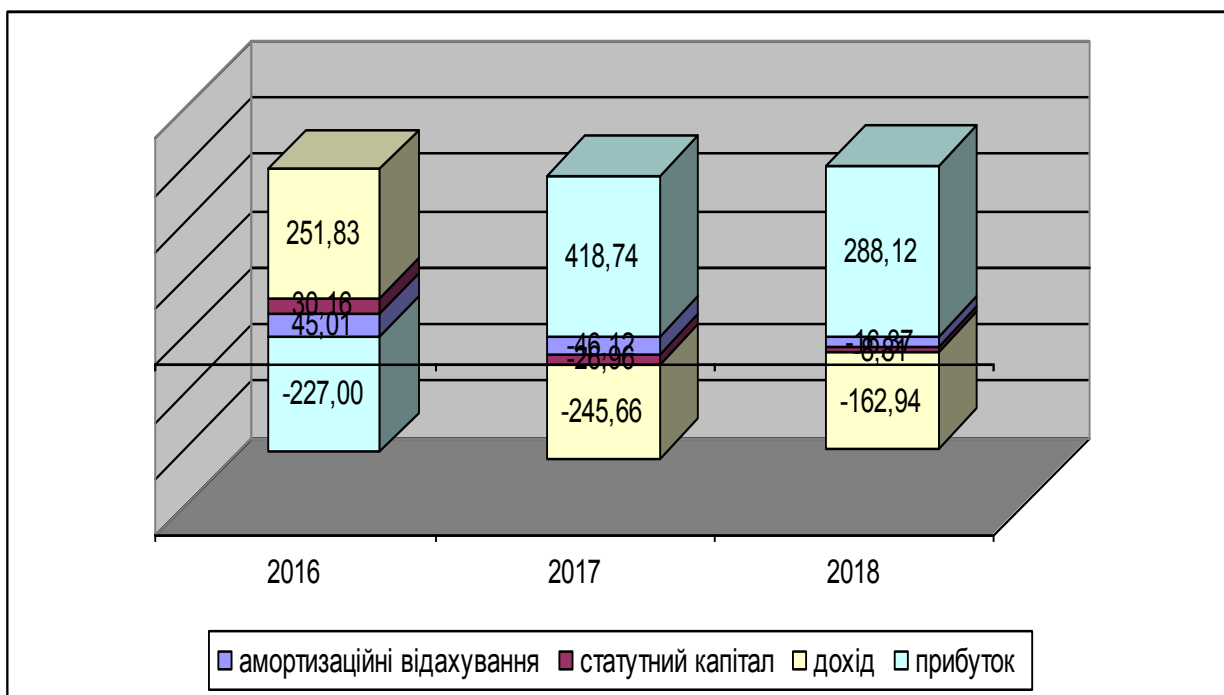

Рис. 2.5 – Структура власних фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» за 2016 – 2018 рр.

Зміна частки власних фінансових ресурсів наведена на рис. 2.6.

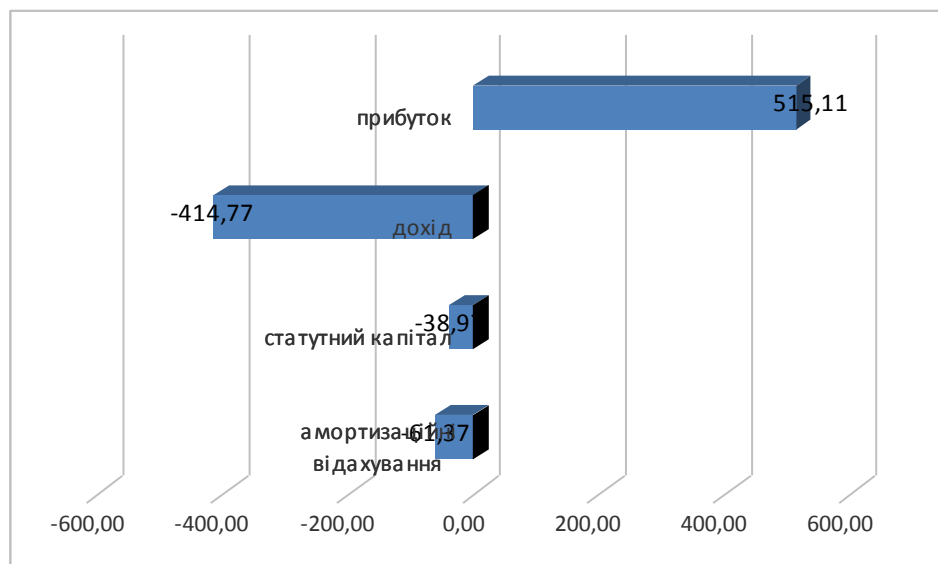

Рис. 2.6 – Зміна частки власних фінансових ресурсів за 2016- 2018 рр.

Не менш важливу роль у власних фінансових ресурсах відіграє статутний капітал. Розмір статутного капіталу у ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» за аналізований період не змінюється. За період 2016

-2018 рр. його сума складає 1694136 тис. грн. Статутний капітал відображає суму коштів, яка внесена учасниками до загального капіталу підприємства. Використання цих коштів може бути спрямоване на покриття збитків та ризиків. У звітному періоді Товариством не змінювався розмір Статутного капіталу. Акції у складі статутного капіталу за окремими типами та категоріями: - кількість випущених акцій на початок та кінець звітного періоду становить 6 776 544 000 простих іменних акцій, які повністю сплачені за вартістю не нижче номінальної; - номінальна вартість одної акції становить 0,25 грн.

Тенденції щодо подорожчання сировини та матеріалів для виробництва продукції, а також дефіцит фінансування призвели до збитковості підприємства - ПАТ «Дніпровський Меткомбінат» є нерентабельним, ефективність господарської діяльності падає, рівень собівартості перевищує суму чистого доходу від реалізації продукції.

Основними причинами зниження обсягів виробництва по відношенню до запланованих показників є нестача фінансування, а звідти: недостатня та неритмічна поставка сировини і палива, зміна структури сировини, нестабільна робота конвертерного цеху та підприємства в цілому.

За рахунок зміни цін на покупну сировину, матеріали, їх транспортування, енергоресурси і відбулося найбільше збільшення витрат та накопичення збитків [78].

Кінцевою метою діяльності будь – якого підприємства є отримання прибутку. Максимізація прибутку потребує оптимальних рішень в управлінні структурою капіталу, його вартістю, доходами та витратами. Зростання прибутку свідчить про те, що на даному підприємств існує система ефективного управління фінансовими ресурсами. Чим більша сума прибутку тим більша його частина може бути націлена на збільшення резервного і статутного капіталу підприємства.

Нажаль, на сьогодні політику ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» в частині управління фінансовим потенціалом не можна оцінювати як ефективну.

Отже, за період 2016 - 2018 рр. обсяг власних фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» зменшився майже у 4 рази, що свідчить про відсутність фінансової стійкості підприємства.

Отже, з результатів розрахунку динаміки та структури власних фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» можна стверджувати, що власні фінансові ресурси у 2018 р. скоротилися на -24850488 або майже в 4 рази, що є негативною тенденцією. Зокрема, збиток збільшився на 42662489 тис. грн. або на 52,43 %. Скорочення прибутку може призвести скорочення підсумку балансу на 7,65 %. Також скоротився обсяг доходу на 122 % або 17192580 тис. грн., що може призвести до зміни підсумку балансу на 9,13 %. Разом з тим зростає сума амортизаційних відрахувань на 25 % або на 17192580 тис. грн. це зростання може призвести до зміни підсумку балансу на 3,24 %.

У процесі діяльності підприємства власні фінансові ресурси можуть поповнюватися за допомогою залучених коштів. До залучених фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» належать короткострокові кредити банків та кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги. Основними причинами зниження обсягів виробництва по відношенню до запланованих показників є нестача фінансування, а звідти: недостатня та неритмічна поставка сировини і палива, зміна структури сировини, нестабільна робота конвертерного цеху та підприємства в цілому.

Проведемо аналіз залучених джерел формування фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», які наведені на рис. 2.7.

Таблиця 2.7 – Динаміка залучених фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» за 2016 – 2018 рр.

	2016	2017 рік	2018 рік	Абс. відхилення	Відносне відхилення
--	------	----------	----------	-----------------	---------------------

Фінансовий ресурс	рік			17-16	18-17	18-16	17-16	18-17	18-16
Коротко строкові кредити банків	4146574	4433814	4274946	287240	15886	128372	6,93	-3,58	3,10
Кредиторська заборгованість	21300380	45477499	80392543	2417711	34915	5909216	113,5	76,77	277,4
Разом	25446954	49911313	84667489	2446435	34756	5922053	96,14	69,64	232,7

* Джерело: складено автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

Динаміка залучених фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» за 2016 – 2018 рр. зображена на рис. 2.7.

Отже, на рис. 2.7 можна спостерігати нерівномірне зростання залучених коштів даним підприємством.

Найбільше коштів, а саме 84667489 тис. грн. було залучено у 2018 р., а у 2016 р. лише 25446954 тис. грн.

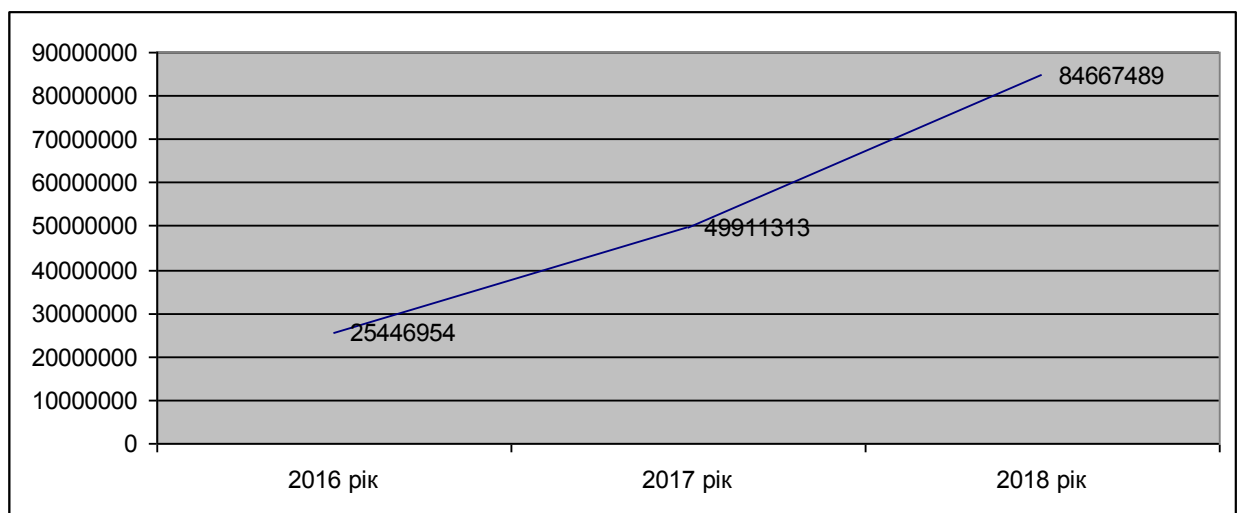

Рис. 2.7 – Динаміка залучених фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» за 2016 – 2018 рр.

Значну частину у залучених джерелах формування фінансових ресурсів підприємства займає кредиторська заборгованість. За період 2016 - 2018 рр. це

Короткострокові кредити банків	4146574	4433814	4274946	16,29	8,88	5,05	-11,25
Кредиторська заборгованість	21300380	45477499	80392543	83,71	91,12	94,95	11,25
Разом	25446954	49911313	84667489	100	100	100	0,00

* Джерело: складено автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

На рис 2.8 відображено зміни в структурі залучених фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» за 2016 – 2018 рр.

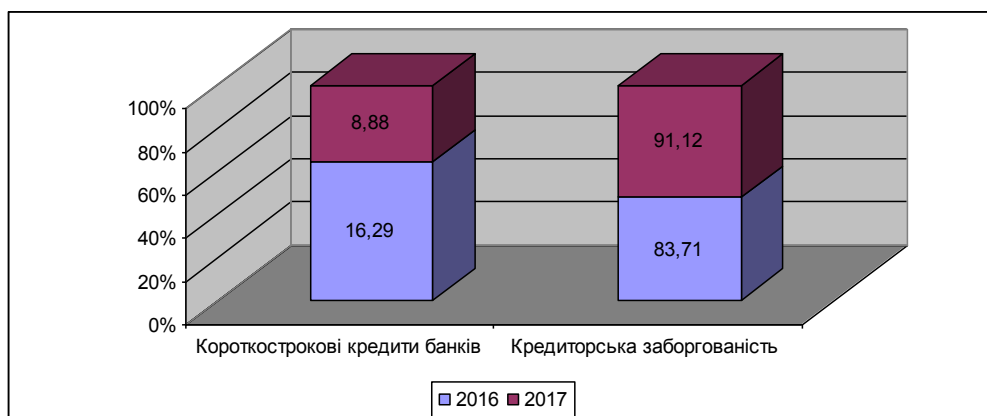

Рис. 2.8 – Структура залучених фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» за 2016 – 2018 рр.

Дані табл. 2.8 та рис 2.8 говорять про те, що відбувся певний перерозподіл між джерелами залучення фінансових ресурсів, так у 2018 році порівняно із 2016 роком зміни пройшли в частині зменшення розмірів короткострокових кредитів банку та кредиторської заборгованості на 11,25%.

Отже, провівши моніторинг динаміки і структури формування фінансових ресурсів підприємства у сучасних умовах можна зробити висновок, що діяльність підприємства переважно базується на залучених фінансових ресурсах. Збільшення цих коштів прослідковується протягом аналізованого періоду.

Щодо власних ресурсів підприємства то у 2016 - 2018 рр. вони характеризувалися негативною динамікою, тобто відмічається їх зменшення. Коли сума власних фінансових ресурсів підприємства скорочується то йому

доцільно буде використовувати більшу суму залучених коштів для його ефективного функціонування, однак з метою запобігання ризиків банкрутства все ж менеджерам підприємства потрібно більш детально та ґрунтовно будувати політику управління фінансовими ресурсами.

2.3 Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів підприємства

Фінансові ресурси, які знаходяться у розпорядженні підприємства, використовують за певним напрямками. ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» не є виключенням. В цьому розділі розглянемо напрями використання фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» не є виключенням.

Основними напрямками використання фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» є:

- 1) формування резервного капіталу;
- 2) витрати на придбання основних засобів;
- 3) погашення поточної кредиторська заборгованість за розрахунками із бюджетом, за розрахунками із страхування та за розрахунками із оплати праці.

Вагома частка коштів припадає також на витрати на придбання основних засобів. За даний період цей показник характеризується позитивною динамікою. У звітному році Товариством придбано основних засобів на суму 66 371 тис. грн. Крім того, збільшення вартості об'єктів основних засобів у 2018 році відбулося за рахунок проведення їх реконструкції на суму 18 475 тис. грн. та капітального ремонту на суму 248 439 тис. грн.

У порівнянні з попереднім періодом сума кредиторської заборгованості зросла внаслідок збільшення курсів валют, що вплинуло на зростання заборгованості по відсоткам за користування кредитами, а також, у зв'язку зі зростанням несплаченої кредиторської заборгованості за рішеннями

господарського суду та за рахунок непогашення заборгованості у відносинах з іншими кредиторами.

Метою управління капіталом Товариства є збереження можливості продовжувати безперервну діяльність в майбутньому для забезпечення прибутку акціонерам та корисності іншим зацікавленим сторонам, а також забезпечення фінансування операційної діяльності, капітальних вкладень та стратегії розвитку Товариства.

Політика Товариства стосовно управління капіталом націлена на забезпечення і підтримку оптимальної структури капіталу.

Товариство проводить аналіз фінансової стійкості застосовуючи коефіцієнт платоспроможності та коефіцієнт фінансування (табл. 2.9). Коефіцієнт платоспроможності (автономії) розраховується як відношення власного капіталу підприємства до підсумку балансу підприємства і показує питому вагу власного капіталу в загальній сумі коштів, авансованих в його діяльність.

Коефіцієнт фінансування розраховується як сума чистих зобов'язань поділена на загальну суму капіталу (чистих активів).

Фінансові ресурси, які знаходяться у розпорядженні підприємства, використовують за певним напрямками. ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» не є виключенням.

Таблиця 2.9 – Дані щодо аналізу фінансової стійкості ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»

Показники	2018	2018
Торгова та інша кредиторська заборгованість, позики	83 204 303	48 347 291
Мінус грошові кошти та короткострокові депозити	(160 874)	(8 379)
Чисті зобов'язання	83 043 429	48 338 912
Власний капітал (Чисті активи)	(53 719 711)	(24 619 361)

Підсумки балансу	31 808 011	25 855 441
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	від'ємне	від'ємне
Коефіцієнт фінансування	від'ємне	від'ємне

Дані показники свідчать, що Товариство має від'ємне значення коефіцієнтів та суттєво залежить від залучених джерел фінансування. Керівництво Товариства регулярно здійснює моніторинг структури капіталу і може змінювати політику управління капіталом та цілі, в залежності від економічного середовища, настроїв ринку і стратегії розвитку.

Оцінку ефективності використання фінансових ресурсів проводять за допомогою показників стійкості, платоспроможності та ділової активності, які розглядаються через коефіцієнти структури капіталу, ліквідності та оборотності.

Коефіцієнт структури капіталу або коефіцієнт фінансового левериджу відображає структуру капіталу підприємства, а також, ризик структури капіталу [76]. Фінансовий леверидж (важіль) показує ступінь впливу позичкового капіталу на рентабельність та прибутковість власного капіталу. Ефект фінансово левериджу асоціюють із зростанням рентабельності власного капіталу за допомогою частки позикового [33]. Більше значення коефіцієнта фінансового левериджу відповідає більшій частці боргового капіталу в структурі капіталу, а отже, більшому ризику структури капіталу. Коефіцієнт фінансового левериджу розраховується як відношення довгострокових залучених коштів до власного капіталу підприємства [76].

Для ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» цей коефіцієнт розрахувати неможливо, оскільки підприємство стабільно збиткове і в структурі балансу довгострокові зобов'язання мають малу частку.

Для оцінки ефективності використання фінансових ресурсів підприємства використовують такі показники оборотності:

- 1) коефіцієнт оборотності активів;
- 2) коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості;

- 3) коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості;
- 4) коефіцієнт оборотності матеріальних запасів;
- 5) коефіцієнт оборотності основних засобів;
- 6) коефіцієнт оборотності власного капіталу.

Коефіцієнт оборотності активів відображає швидкість обороту сукупного капіталу підприємства, тобто показує, скільки разів за аналізований період відбувається повний цикл виробництва й обіг, що приносить відповідний ефект у вигляді прибутку, або скільки грошових одиниць реалізованої продукції принесла кожна одиниця активів. Коефіцієнт оборотності активів визначається як співвідношення чистої виручка від реалізації продукції до середньорічної вартості активів.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує, скільки разів за рік обернулися кошти, вкладені в розрахунки. Він визначається як відношення чистої виручки від реалізації продукції до середньорічної суми дебіторської заборгованості.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості показує розширення або зниження комерційного кредиту, наданого підприємству. Зростання коефіцієнта означає збільшення швидкості оплати заборгованості підприємства, зниження – ріст покупок у кредит. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції до середньорічної суми кредиторської заборгованості.

Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів відображає число оборотів товарно-матеріальних запасів підприємства за аналізований період. Зниження даного показника свідчить про відносне збільшення виробничих запасів і незавершеного виробництва або про зниження попиту на готову продукцію.

Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів визначається як співвідношення чистої виручки від реалізації продукції до середньорічної вартості запасів.

Коефіцієнт оборотності основних засобів розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції до середньорічної вартості основних

засобів. Він показує ефективність використання основних засобів підприємства.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції до середньорічної величини власного капіталу підприємства і характеризує ефективність використання власного капіталу підприємства. Коефіцієнт оборотності власного капіталу характеризує відношення виручки від реалізації продукції, без урахування податку на додану вартість та акцизного збору до суми оборотних засобів підприємства. Зменшення цього коефіцієнта свідчить про уповільнення обороту оборотних засобів [22, с. 25 - 26].

Чим вище показник оборотності матеріальних запасів, тим менше коштів перебуває в цій найменш ліквідній статті оборотних активів, тим більш ліквідну структуру мають оборотні активи й тим стійкіше фінансове становище підприємства.

Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів визначається як співвідношення чистої виручки від реалізації продукції до середньорічної вартості запасів.

Розрахунок показників оборотності представлено у табл. 2.10.

Таблиця 2.10 - Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» за коефіцієнтами оборотності

Коефіцієнт	2016	2017	2018
Коефіцієнт оборотності активів	0,32	0,46	0,73
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	32,72	14,47	5,6
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	6,50	13,18	39,1
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	0,96	0,97	1,22

Коефіцієнт оборотності основних засобів	0,71	0,76	0,69
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,05	1,19	1,05

* Джерело: складено автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

Коефіцієнт оборотності активів за період 2016 - 2018 рр. зріс на 0,41. У 2016 р. кожна одиниця активу принесла 0,32 одиниці грошових одиниць реалізованої продукції, у 2017 р. – 0,46, у 2018 р. – 0,73.

Отже, швидкість обороту сукупного капіталу ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» за аналізований період зростає. Як вказує коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості кошти ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» обернулися у 2016 р. 32 рази, що за даний період є максимальним значенням, у 2017 р. – 14 разів, 2018 р. – 5 разів. Спостерігається скорочення кількості оборотів коштів, вкладених у рахунки підприємства, хоча саме зростання цього показника є позитивним явищем, так як чим вищий показник, тим швидше можна отримати оплату по рахунках.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості за аналізований період стрімко зростає. За весь період це коефіцієнт зріс на 32,6, що для підприємства є позитивним явищем. Зростання цього показника свідчить про розширення кредиту наданого підприємству та пришвидшення оплати заборгованості підприємства.

Аналізуючи коефіцієнт оборотності матеріальних запасів варто відмітити позитивну динаміку. Максимальне значення цього показника спостерігається у 2018 р. і становить 1,22, до 2018 р. даний коефіцієнт також зростає. В цілому чим вищий даний коефіцієнт тим стійкіше становище підприємства.

Коефіцієнт оборотності основних засобів за аналізований період має неоднорідну динаміку, на початок період показник становить 0,71, а у кінці періоду уже 0,69. Зростання даного коефіцієнту говорить про зростання ефективності використання основних засобів. Так як у 2017 році коефіцієнт

зростає, то можна стверджувати, що ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» ефективніше використовує свої кошти.

Щодо коефіцієнту оборотності власного капіталу, то можна стверджувати, що до кінця періоду його значення залишилось без змін, у 2017 році значення коефіцієнту дещо зростає, а разом з тим і зростає ефективність використання власного капіталу підприємства. Чим вище значення цього коефіцієнту тим ефективніше ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» використовує свій капітал.

Отже, проаналізувавши напрями використання фінансових ресурсів підприємства та провівши їх оцінку, можна зробити висновок про те, що суми коштів, які ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» використовує з часом зростають.

Більшу суму коштів за аналізований період витрачалося на придбання основних засобів та на поповнення резервного капіталу, що говорить про ефективну роботу підприємства. Також зростає поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці, що свідчить про збільшення кількості працівників на підприємстві.

Щодо оцінки ефективності використання коштів підприємства, можна стверджувати, що дане підприємство володіє незначною частиною вільних коштів. Разом з тим фінансовий ризик підприємства є високим, що говорить нам про те, що не можна залучати більше коштів, коли це буде необхідно, для ефективної діяльності підприємства.

Також у ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» зростає швидкість та кількість оборотів капіталу підприємства та зростає сума кредиту, яку може отримати підприємство.

Загалом, з проведеної оцінки використання коштів підприємством ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» можна стверджувати, що підприємство ефективно використовує свої кошти, однак його фінансове становище не є задовільним. Щодо коефіцієнту оборотності власного капіталу,

то можна стверджувати, що до кінця періоду його значення залишилось без змін.

Значення показників прибутковості діяльності підприємства за 2010-2012 рр. наведено в табл. 2.11.

Таблиця 2.11 – Показники прибутковості діяльності ПАТ «Дніпровський Меткомбінат» за 2016-2018 рр., %

Показники прибутковості	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Рентабельність основних засобів	-62,7	-72,3	-92,2
Рентабельність необоротних активів	-32,4	-35,9	-52,3
Рентабельність оборотних коштів	-38,5	-34,9	-11,7
Рентабельність матеріальних витрат	-13,2	-11,8	-11,5
Рентабельність власного капіталу	-42,3	-107,4	260,8
Рентабельність позикового капіталу	-30,0	-21,2	-9,2
Рентабельність підприємства	-17,5	-17,7	-9,5
Рентабельність діяльності	-11,3	-11,4	-11,5

* Джерело: складено автором самостійно на основі фінансової звітності підприємства

Визначені показники рентабельності показують, що діяльність ПАТ «Дніпровський Меткомбінат» протягом 2016-2018 років була нерентабельною та збитковою. Коефіцієнт структури капіталу або коефіцієнт фінансового левериджу відображає структуру капіталу підприємства, а також, ризик структури капіталу. Фінансовий леверидж (важіль) показує ступінь впливу позикового капіталу на рентабельність та прибутковість власного капіталу. Ефект фінансово левериджу асоціюють із зростанням рентабельності власного капіталу за допомогою частки позикового.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції до середньорічної величини власного капіталу підприємства і характеризує ефективність

використання власного капіталу підприємства. Коефіцієнт оборотності власного капіталу характеризує відношення виручки від реалізації продукції, без урахування податку на додану вартість та акцизного збору до суми оборотних засобів підприємства. Зменшення цього коефіцієнта свідчить про уповільнення обороту оборотних засобів

Більше значення коефіцієнта фінансового левериджу відповідає більшій частці боргового капіталу в структурі капіталу, а отже, більшому ризику структури капіталу. Коефіцієнт фінансового левериджу розраховується як відношення довгострокових залучених коштів до власного капіталу підприємства

Це пов'язано з тим, що собівартість виробленої продукції комбінату перевищує суму отриманого від її реалізації чистого доходу.

Отже, для відновлення прибутковості діяльності підприємства, його рентабельності необхідно впроваджувати заходи, що будуть спрямовані на впровадження інноваційних методів у виробництво основних видів продукції ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» та які сприятимуть скороченню витрат на виробництво продукції.

Висновки до розділу 2

Отже, проаналізувавши джерела формування фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський Меткомбінат» за 2016-2018 рр, їх динаміку і структуру, а також напрями використання коштів та провівши їх оцінку, можна зробити висновок про те, що підприємство є фінансово нестбільним, однак продовже ефективно здійснювати свою господарську діяльність.

Підприємство функціонує переважно за рахунок залучених фінансових ресурсів, про що свідчить їх значне зростання.

Щодо власних фінансових ресурсів, то відмічаємо, що значне місце у їх структурі займає дохід підприємства, який становить більшу половину усіх

коштів. Разом з тим важливу частку становить прибуток, амортизаційні відрахування та статутний капітал.

У розпорядження підприємства знаходяться також залучені фінансові ресурси, які також займають значну частку у його діяльності. Із залучених коштів ПАТ «Дніпровський Меткомбінат» користується короткостроковими кредитами, а також присутня значна сума кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги.

Для діяльності підприємства є досить позитивним явищем те, що у його розпорядженні присутні суми залучених фінансових ресурсів, але однак діяльність в більшості має здійснюватись за рахунок власних джерел, адже саме це свідчить про зростання його фінансової стійкості на ринку.

Разом із формування фінансових ресурсів на підприємстві присутнє таке явище, як їх використання. Досить добре є те, що великі суми коштів спрямовані на придбання основних засобів, це говорить про те, що підприємство розвивається. Також збільшується кількість робочих місць, це можна стверджувати за рахунок зростання витрат на оплату праці.

Після проведення розрахунків фінансової стійкості ми бачимо, що в основному показники платоспроможності за аналізований період знижувались, а це свідчить про збільшення фінансової залежності підприємства від позикових коштів, про зменшення фінансової стійкості, стабільності та незалежності підприємства.

Частина позикового капіталу в балансі підприємства, також збільшилася.

3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

3.1 Напрями оптимізації джерел формування фінансових ресурсів підприємства у сучасних умовах

У процесі розвитку ринкових відносин в Україні у більшості підприємств можна було спостерігати дефіцит фінансових ресурсів. Це й факт обумовлений втратою власних фінансових ресурсів коштів через їх збиткову діяльність, недосконалістю податкової політики, зростанням рівня інфляції, високою вартістю залучених ресурсів.

Незадовлена потреба підприємства у фінансових ресурсах впливає на його виробничу діяльність, як наслідок маємо збільшення існуючої та появу нової заборгованості перед працівниками, державою та іншими контрагентами.

Фінансові ресурси, джерела їх фінансування та структура суттєво впливають на забезпечення виробничої діяльності підприємства. Достатні обсяги фінансових ресурсів здатні забезпечити безперервність виробничої діяльності підприємства, оптимальна структура розподілу призводить до зростання конкурентоспроможності продукції, ефективної діяльності підприємства, а стабільні джерела функціонування зміцнюють його платоспроможність.

Нажаль, на сьогоднішній день джерела формування фінансових ресурсів підприємств є нестабільними. Для забезпечення виробничої діяльності підприємствам не вистачає власних фінансових ресурсів. Розподіл власних ресурсів не відповідає оптимальним розмірам, що спонукає до збільшення матеріальних запасів або ж їх дефіциту.

Фінансове забезпечення операційної діяльності підприємства проводиться за допомогою фінансового планування, яке дає можливість

попередньо визначити обсяг, джерела фінансових ресурсів, обсяги реалізації продукції та економічний стан підприємства [74].

Формування оптимальної структури фінансових ресурсів підприємства є складним та важливим елементом формування капіталу підприємства [9].

Підприємство має побудувати структуру джерел фінансування ґрунтуючись на власних цілях та критеріях оптимізації. Комплекс цілей має базуватись на фінансових ресурсах підприємства. До таких цілей можна віднести:

- зростання доходу власників підприємства від їх участі у капіталі;
- забезпечення належного рівня контролю на підприємстві та інші цілі;
- оптимізація операційних витрат підприємства;
- впровадження інновацій та ін.

З метою досягнення поставлених цілей менеджери підприємства зацікавлені у залученні оптимальних обсягів фінансових ресурсів. Залучення фінансових ресурсів дасть можливість забезпечення максимального розвитку підприємства та збереження достатнього рівня прибутковості. Для розширення діяльності підприємству необхідно збільшувати суму власних фінансових ресурсів.

Збільшення суми власних фінансових ресурсів автоматично приводить до скорочення суми залучених фінансових ресурсів, підвищує рівень його кредитоспроможності та фінансової незалежності [31].

В разі недостатнього рівня фінансування з метою уникнення підприємством певних негативних явищ, фінансові аналітики підприємства повинні розробити дієву політику з формування джерел фінансових ресурсів підприємства.

Наявність оптимальних розмірів фінансових ресурсів підвищить рівень фінансової стійкості та платоспроможності підприємства [77].

Оптимізація фінансових ресурсів підприємства є одним з важливих завдань фінансового менеджменту.

На підвищення ефективності формування фінансових ресурсів впливає рівень професіоналізму та ефективність роботи менеджменту підприємства.

Нажаль, на сучасних українських підприємствах рівень кваліфікації менеджменту є досить посереднім. Це проявляється через відсутність цілісного підходу до питань фінансової політики підприємства, управління ресурсами, недостатньо налагодженій системі взаємовідносин між працівниками та управлінцями, недостатньому досвіді фінансового управління. Фінансові менеджери не в достатній мірі володіють навичками практичного застосування фінансового аналізу, а саме він є основою для прийняття виважених управлінських рішень. Вирішити проблему із низьким рівнем кваліфікації фінансових менеджерів можна за допомогою залучення їх до участі у бізнес-тренінгах, введенням системи фінансового контролінгу та запровадженні ефективної інформаційної системи [11].

В разі коли підприємство у своїй діяльності використовує лише власні фінансові ресурси воно здатне забезпечити найвищий рівень фінансової стійкості, однак не матиме приросту прибутку на вкладений власний капітал, а коли підприємство залучає фінансові ресурси, то воно має вищий фінансовий потенціал та можливість приросту рентабельності власних фінансових ресурсів, але немає такої ж високої фінансової стійкості [47].

З метою розширення діяльності у майбутньому підприємству необхідно систематично збільшувати розміри власних фінансових ресурсів. Цього можливо досягти шляхом накопичення нерозподілених прибутків підприємства або, додатково залучачи капітал власників підприємства [31].

Досить вагоме значення у формуванні фінансових ресурсів підприємства набуває вибір джерел фінансових ресурсів підприємства, проте практика діяльності показує, що на підприємстві не можуть бути використані всі джерела формування. Насамперед це пов'язано з політичною та економічною ситуацією в Україні, яка проявляється у відсутності підтримки з боку держави для малого та середнього бізнесу; неможливістю отримання державних субсидій; складною кредитною політикою банківських установ, зокрема, з

причини високих, а деколи навіть нереальних відсотків за користування капіталом.

Ще одним важливим джерелом формування та підтримки на необхідному рівні власних фінансових ресурсів є амортизаційні відрахування та розширене відтворення основних фондів підприємства [60].

Обираючи оптимальну стратегію формування фінансових ресурсів необхідно обирати відповідні джерела, обсяги грошових потоків, періоди надходження та терміни повернення, усе це покликане забезпечити фінансування підприємства в повному обсязі та ефективність використання капіталу з можливістю виконання взятих на себе зобов'язань. В процесі оцінки вартості джерел фінансування наявні недоліки, які не дозволяють прийняти раціональне рішення навіть при виборі оптимального методу.

Найбільш поширеними з них є:

- здебільшого приділяється уваги лише на плату за користування залученими фінансовими ресурсами, тоді як додаткові витрати залишаються поза увагою, хоча їх сума може бути значною;

- не достатньо приділяється увага фактору часу, який при довгостроковому фінансуванні має суттєвий вплив на вартість залученого капіталу, суми платежів за користування ними та їх повернення;

- критерії оптимізації не завжди є аргументованими;

- економіко-математична модель, не враховує значних обмежень, що пов'язані із забезпеченням фінансової стійкості та платоспроможності підприємства.

Перераховані недоліки мають суттєвий вплив не лише на довгострокове залучення фінансування, а і на короткострокове. При виборі варіанту для фінансового забезпечення на довготривалу перспективу ступінь їх значущості та вплив на економічну доцільність варіанту фінансування є суттєвим.

Важливим елементом формування ринкової стратегії підприємства є можливість отримання інформації про майбутнє, передбачення можливих або бажаних змін фінансових результатів.

В процесі оцінки вартості джерел фінансування наявні недоліки, які не дозволяють прийняти раціональне рішення навіть при виборі оптимального методу.

Прогнозування є основою для розробки довготермінових та середньо термінових прогнозів щодо фінансового стану, як підприємства в цілому, так і його структурних підрозділів [4].

Необхідність прогнозування прибутку зумовлена частими змінами в економіці країни, тому без прогнозу показників фінансових результатів підприємство не зможе планувати розвиток матеріально-технічної бази та витрати, віддача яких не співпадає в часі з їх здійсненням. Крім того, прогнозування дає можливість отримати обґрунтований висновок про можливі фінансові результати, період досягнення поставлених цілей або ж навпаки – застерегти від небажаних змін та вказати на необхідність прийняття управлінських рішень.

Під час планування прибутку підприємства використовують різні методи прогнозування, основні з них наведено в табл. 3.1. (розроблено автором Бондарь Є.С.)

Таблиця 3.1 - Основні методи прогнозування прибутку підприємства

Назва методу	Зміст	Переваги	Недоліки
Метод екстраполяції	Поширення висновків, отриманих зі спостережень за однією частиною явища, на іншу його частину.	Є відносно простим у застосуванні, дає змогу прогнозування обсяг маржинального, валового, чистого та операційного прибутку	Здійснюється на короткостроковий період та не враховує зміну факторів, що впливають на прибуток

Продовження табл. 3.1

Метод прямого рахунку	Планований прибуток розраховується як різниця між плановою виручкою від реалізації продукції в діючих цінах та повною собівартістю продукції.	Достатньо надійний.	Використовується у випадку, коли на початковому етапі сформований план операційного доходу.
Нормативний метод	Прогнозування величини операційного прибутку відбувається на основі відповідної нормативної бази.	Надійний та ефективний спосіб прогнозування прибутку, особливо для новостворених підприємств.	Не може бути використаний у різноманітних розрахунках суми прибутку, оскільки не пов'язаний з іншими показниками діяльності.
Метод «CVP»	Передбачає визначення точки беззбитковості в плановому періоді, планової суми валового операційного прибутку, планової суми маржинального операційного прибутку та планової суми чистого операційного прибутку.	Розглядаються прогнози варіанти операційної діяльності підприємства – від оптимістичних до песимістичних.	Ефективний при невеликому асортименті продукції.
Метод цільового формування прибутку	На основі прогнозованої величини чистого операційного прибутку визначаються планові суми валового прибутку.	Забезпечує тісний взаємозв'язок планових показників із стратегічними завданнями управління прибутком.	Використовується в разі, коли на початковій стадії сформовані планові показники прибутку.

Джерело: [7]

Отже, проаналізувавши основні методів прогнозування прибутку, стає зрозумілим, що найбільш надійним та ефективним є метод екстраполяції. Саме його варто використовувати для короткострокового прогнозування фінансових результатів діяльності підприємства.

Суть методу екстраполяції полягає у застосуванні функції прогнозу, для побудови якої всім спостереженням певного часового періоду надається однакова вагомість [11]. Ще одним важливим джерелом формування та підтримки на необхідному рівні власних фінансових ресурсів є амортизаційні відрахування та розширене відтворення основних фондів підприємства

Метою прогнозу за методом екстраполяції є - показати, яких результатів можливо досягти в майбутньому, якщо рухатися до нього з тією самою швидкістю або прискоренням, що й у минулому.

Прогноз визначає очікувані варіанти економічного розвитку маючи за основу гіпотезу, що основні фактори і тенденції минулого періоду збережуться на період прогнозу або що є можливість обґрунтування та врахування напрямку їх змін у розглянутій перспективі.

Для побудови прогнозу на основі методу екстраполяції було обрано показник обсягу чистого прибутку та операційного прибутку ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат».

Лінійна функція прогнозу прибутку ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»

за методом простої екстраполяції тренду має вигляд [12]:

$$Y = a + b*t \quad (3.1)$$

де t – період спостереження.

Отож, спрогнозуємо обсяг чистого прибутку та прибутку від операційної діяльності ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» на 2019-2022 роки.

Для цього підставимо в рівняння (3.1) замість залежної змінної Y обсяг чистого прибутку підприємства (Pr), замість незалежної змінної t – порядковий номер року. Провівши регресійний аналіз та отримавши значення параметрів a і b , наше рівняння тренду матиме наступний вигляд:

$$Pr = -13030263 + 26285282277,00 * t$$

Аналогічно знаходимо рівняння тренду, що відображає залежність операційного прибутку :

$$OPr = -15359812,50x + 30976282265,17 * t$$

де OPr – прибуток від операційної діяльності підприємства.

Вихідні дані для побудову тренду подано у табл. 3.2.

Таблиця 3.2 - Вихідні дані для прогнозування прибутку ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» на основі методу екстраполяції

Рік	Чистий прибуток, тис. грн..	Операційний прибуток, тис. грн..
2016	-2717065	-2398318
2017	-13220929	-12544347
2018	-28795591	28321307,0

Джерело: [78]

Про те, головним недоліком методу вважається те, що припущення, яке приймається при застосуванні аналізу рядів динаміки, може бути помилковим.

Підставивши в рівняння замість значення t порядковий номер років (2016-2018 рр.), отримаємо прогнозовані значення чистого прибутку та прибутку від операційної діяльності ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» на 2019-2022 роки (Рис. 3.1).

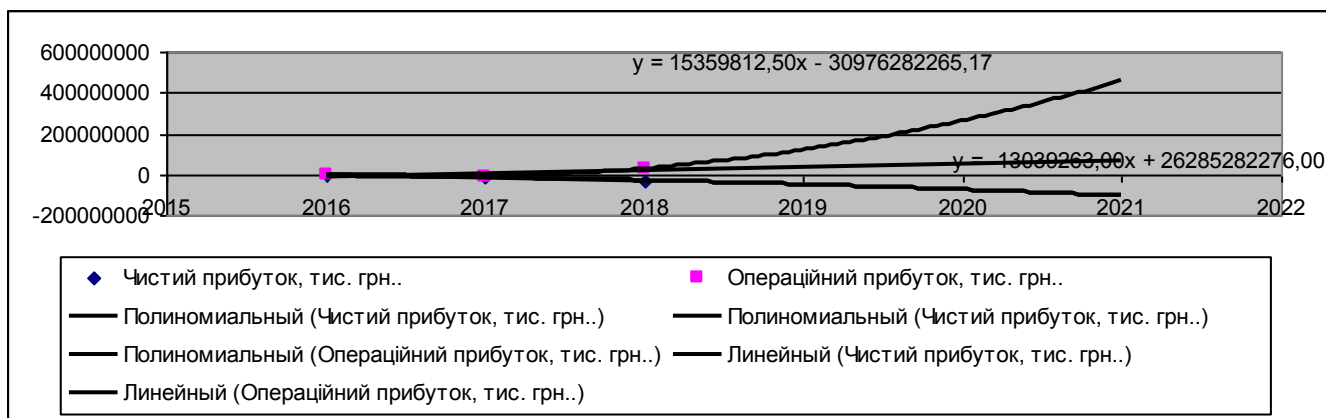

Рис. 3.1 - Прогнозовані значення чистого прибутку та прибутку від операційної діяльності ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» на 2019-2022 роки

Результати, отримані за допомогою методу екстраполяції, підтверджують факт існування тенденції до зменшення величини чистого збитку досліджуваного підприємства. При цьому зміна розміру чистого прибутку напряму залежить від розміру отриманого збитку від операційної діяльності підприємства.

З рис 3.1 стає очевидним, те, що за незмінних умов діяльності операційний збиток підприємства надалі зменшуватиметься.

На основі методу екстраполяції було досліджено, що у найближчі роки ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» за незмінних умов діяльності залишиться збитковим. Збільшення чистого збитку швидкими темпами свідчить про відсутність фінансового запасу на підприємстві і насамперед – в операційній діяльності, що складає основу функціонування підприємства та є основним фактором формування прибутку.

Отже, основною перевагою методу екстраполяції тренду є те, що він базується на числових даних, а не на думці експерта. Цей метод може ефективно застосовуватись для прогнозування фінансових результатів підприємства, зокрема на короткий період. Для того, щоб скласти достовірну модель прогнозу на довгостроковий період необхідно мати велику історію даних.

Про те, головним недоліком методу вважається те, що припущення, яке приймається при застосуванні аналізу рядів динаміки, може бути помилковим.

Таким чином, здійснення надійного прогнозу є ефективним інструментом у плануванні діяльності підприємства, завдяки чому можна своєчасно реагувати на зміни та запобігти небажаним результатам.

Метод екстраполяції тенденції при здійсненні короткострокового прогнозування є найпоширенішими. Це обумовлено високим рівнем розробленості методичної складової, відносно простим інструментарієм дослідження, швидкістю розрахунків в оперативному режимі часу.

На основі даних прогнозу методом екстраполяції підприємство має можливість здійснювати прогноз фінансових результатів на найближчий період, що має велике значення для стратегічного планування розвитку ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат».

Все ж, не варто забувати, що фінансові прогнози не можуть обіцяти високого рівня точності, оскільки можуть відбутися події, які вплинуть на невідповідність між дійсністю і прогнозом.

Саме тому, очікувані прогнози вважаються доцільними лише при сталих умовах функціонування підприємства.

Найсуттєвішою проблемою під час формування фінансових ресурсів є низький рівень інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств, використання застарілих технологій, висока зношеність основних фондів, низький попит на продукцію, низький рівень конкурентоспроможності продукції.

Проблема низької конкурентоспроможності пов'язана з недостатнім обсягом джерел фінансування для оновлення виробничого обладнання.

Ще однією важливою проблемою є дефіцит ресурсів для фінансування виробничої діяльності підприємства. Це приводить до того, що довгострокові ресурси підприємства використовуються для вирішення поточних завдань. Результатом цієї заміни є підвищення рівня платоспроможності у

короткостроковому періоді, але у довгостроковому періоді фінансова стійкість знижується [11].

Підприємства не мають можливості залучати кошти, щоб потім перетворювати їх у фінансові ресурси. Адже, кошти не надходять на підприємство просто так - кожна залучена грошова одиниця є товаром або зобов'язанням підприємства. Кожна грошова одиниця, яка залучається підприємством уже має свій напрямок використання.

У сучасних умовах підприємства не можуть довго утримувати на рахунках залучені кошти, тому що чим швидше кошти потраплять у обіг тим більшу суму прибутку можна отримати у майбутньому. Чим довше ці кошти перебуватимуть на рахунку підприємства тим більша вірогідність того, що можна отримати непередбачені збитки [60].

Важливим фактором, що впливає на формування фінансових ресурсів у сучасних умовах є податкова система. Функціонування податкової системи, визначається взаємною узгодженістю складових податкового механізму. При цьому одним з напрямів для вирішення завдання формування ресурсів підприємства в сучасних умовах є розроблення та побудова принципів системи .

В Україні, нажаль, податкове законодавство недосконалим, тому неможливо визначити чітко вплив податкової системи на формування оптимальної структури джерел фінансових ресурсів [11].

Основними проблемами, які впливають на процес формування джерел фінансових ресурсів є:

- а) низький рівень інвестиційної привабливості підприємства;
- б) фінансова непрозорість для інвесторів та кредиторів;
- в) низький рівень кваліфікації фінансових менеджерів;
- г) відсутність цілісної політики фінансового управління підприємством

[16].

Для удосконалення оптимізації джерел формування фінансових ресурсів підприємства необхідно розробляти такі напрямки:

- 1) підвищення кваліфікації працівників, які відповідають за управління фінансами підприємств;
- 2) розроблення якісно нових підходів до організації роботи у сфері фінансування підприємства;
- 3) формування інформаційного забезпечення необхідного підприємству;
- 4) вибір ефективних джерел залучення фінансових ресурсів за допомогою проведення розрахунків вартості залучення ресурсів з кожного з джерел;
- 5) забезпечення підприємства необхідним обсягом фінансових ресурсів для його потреб;
- 6) покращити структури фінансових ресурсів;
- 7) забезпечення контролю за станом фінансових ресурсів за допомогою якого можна буд оцінити вплив якості управління фінансовими ресурсами на рівень рентабельності та динаміку розвитку підприємства [65].

При дотриманні цих рекомендацій, за невеликий проміжок часу підприємство зможе оптимізувати джерела формування фінансових ресурсів та підвищити його фінансову стійкість і зберегти позиції на ринку.

3.2. Підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства

На сучасному етапі розвитку економіки, в обстановці, яка динамічно змінюється підприємствам металургійної промисловості необхідно постійно проводити аудит діяльності з метою прийняття управлінських рішень.

Систематичне зниження операційних витрат - одна з основних умов підвищення ефективності виробництва. Таке зниження безпосередньо впливає на розмір прибутку, рівень рентабельності. Детальне володіння сутністю та структурою витрат операційної діяльності дає можливість виявити шляхи

зниження витрат, недоліки існуючої практики, труднощі і прорахунки персоналу.

У даний час, коли посилюється рівень конкурентної боротьби на внутрішньому і зовнішніх ринках збуту, зниження витрат набуває особливо великого значення [19].

У зв'язку з цим зростає потреба у підвищенні якості внутрішньо фірмового планування, обліку і пошуку резервів зниження витрат операційної діяльності.

Для обґрунтованого управління витратами та комплексного здійснення їх оптимізації необхідно забезпечити керівників релевантною інформацією та організувати комунікації між ними, що вимагає створення інформаційної системи управління витратами.

В ринкових умовах функціональною підсистемою інформаційної системи управління витратами виступає управлінський облік, що виконує функції надання апаратові управління спеціально підготовленої інформації для прийняття рішень та її руху між рівнями управління.

Систематичне зниження операційних витрат забезпечує не лише зростання прибутку підприємства, але і дає державі додаткові засоби як для подальшого розвитку суспільного виробництва, так і для підвищення матеріального добробуту працюючих.

Протягом тривалого часу вважалося, що основною метою управління операційними витратами є їх мінімізація. Безумовно, низький рівень витрат може забезпечити підприємству на ринку певні конкурентні переваги, досягти більш високих розмірів прибутку, підвищити свою ліквідність та платоспроможність [21].

Але, в той же час, варто пам'ятати, що непланомірне зниження рівня витрат може призвести і до негативних наслідків, а саме: зменшення обсягів реалізації, погіршення якості продукції та втрата довіри споживачів, погіршення сервісного обслуговування клієнтів, а як, наслідок, зниження іміджу та втрата позицій на ринку [31].

З метою оптимізації обсягу операційних витрат доцільно зменшувати ті статті, які мають найбільшу питому вагу у загальній величині витрат.

Раціональним буде мінімізувати перш за все собівартість реалізації та витрати на збут (при збереженні якості машинобудівної продукції).

Як свідчать дані закордонних компаній, там також постає проблематика оптимізації матеріальних витрат у галузі машинобудування, що відбувається за наступними напрямками [22]:

- зменшення витрат при проектуванні та розробці нової продукції;
- оптимізація використання металу при виробництві продукції.

Враховуючи вищезазначені особливості та після проведення комплексного аналізу витрат і прибутку ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», та з метою оптимізації операційних витрат для підвищення прибутковості підприємства можна запропонувати реалізувати наступні заходи:

1. Безперервно підвищувати рівень технічного виробництва, якого можливо досягти забезпеченням впровадження нової, прогресивної технології, застосуванням нових видів сировини і матеріалів; використанням інноваційної техніки та обладнання; автоматизацією та механізацією виробничих процесів.

2. Вдосконалювати організацію виробництва та праці за рахунок зміни діючих форм та методів праці, вдосконалення апарату управління, скорочення витрат на нього, а також зниження транспортних витрат.

3. Змінювати обсяг та структуру продукції, що потягне за собою зміну номенклатури та асортименту продукції; зниження матеріаломісткості та трудомісткості продукції.

4. Підвищення ефективності використання природних ресурсів, використання більш дешевих матеріалів, їх повторне використання, безвідходні технології виробництва.

5. Введення в дію та освоєння нових цехів, виробництв і виробничих одиниць, диверсифікація виробництва.

6. Застосування альтернативних методів зниження витрат: розмежування витрат на виробництво нестандартної продукції і продукції вищої якості; застосування єдиної системи калькулювання витрат на всіх стадіях життєвого циклу продукції; чітке виділення витрат на управління, підготовку і оновлення процесу виробництва і т.д.

7. Встановлення причин браку та зниження собівартості за рахунок скорочення витрат від браку та інших непродуктивних витрат, що дадуть можливість скорочення і більш раціонального використання відходів виробництва.

Вразливість підприємств металургійної галузі до зовнішніх та внутрішніх факторів впливу зумовлена наступними факторами [40]:

- падіння попиту на продукцію власне на території країни. Таке падіння попиту обумовлено кризовими явищами, зростанням цін на продукцію та зменшенням платоспроможності громадян;

- проблеми із повноцінним кредитуванням операційної діяльності металургійних підприємств. Внаслідок складної політичної, економічної, фінансової ситуації деякі суб'єкти господарювання не впевнені у власній платоспроможності, внаслідок цього ігноруються можливості додаткового залучення кредитів для технічного переоснащення, що може бути передумовою скорочення витрат операційної діяльності;

- застарілість технологічних розробок у галузі металургії у порівнянні із зарубіжними аналогами.

Вирішальна умова зниження операційних витрат – безперервний технічний прогрес.

Впровадження нової техніки, комплексна механізація і автоматизація виробничих процесів, вдосконалення технології, впровадження прогресивних видів матеріалів дозволяють значно знизити операційні витрати [45].

Про те, зниження операційних витрат можливо досягти забезпечуючи перш за все ріст продуктивності праці, одночасно із її зростанням

скорочуються витрати праці у розрахунку на одиницю продукції, а отже, зменшується і питома вага заробітної платні у структурі операційних витрат.

Тому, успіх боротьби за зниження операційних витрат вирішує перш за все зростання продуктивності праці робітників, що забезпечує в певних умовах економію на заробітній платні. Зазначені резерви зниження операційних витрат закладено у скороченні витрат від браку та інших непродуктивних витрат. Вивчення причин браку, виявлення його винуватця дають можливість здійснити заходи щодо ліквідації витрат від браку, скорочення і найраціональнішого використання відходів виробництва.

Головною метою діяльності кожного підприємства, яке працює в сучасному конкурентному середовищі, є вирішення проблем його розвитку, що забезпечує стабільні успіхи не тільки на даний час, але й в майбутньому.

У жорстких умовах сучасної ринкової економіки перед керівниками постають такі завдання:

- прогнозування розвитку ринкової ситуації;
- своєчасна реакція на виниклі загрози;
- досягнення підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства.

Ці завдання вирішуються за рахунок практичного застосування інноваційного потенціалу суб'єкта господарювання, яке охоплює всю сукупність управлінських заходів, в основу яких покладено систему контролінгу. Нестабільність навколишнього середовища, глобалізація ринків та посилення конкурентної боротьби вимагають від менеджменту вітчизняних підприємств застосування найновішого інструментарію для виявлення в системах управління резервів ефективності.

Тому впровадження контролінгу в діяльність ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» набуває все більшого значення.

Орієнтація управлінського процесу на досягнення визначених ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» завдань є головною метою контролінгу.

Його завданням є не лише звіт про здійснені витрати чи отримані прибутки, а й надання менеджменту підприємства повну якісну інформацію для прийняття рішень щодо планування майбутніх доходів і витрат.

Необхідність впровадження контролінгу на ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» обумовлена такими передумовами (Рис. 3.2):

Рис. 3.2 – Передумови необхідності впровадження контролінгу

Основною ідеєю в ході впровадження контролінгу має бути орієнтованість на швидкий збір контролінгових даних для візуалізації картини реального результату від роботи служби контролінгу.

Проте існують і певні недоліки впровадження контролінгу в ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»:

- 1) недосконалість існуючих методів аналізу;
- 2) загроза статусу груп (бухгалтерії, планово-економічному, фінансовому відділі) та осіб (керівникам відповідних відділів);
- 3) складність виконання в порівнянні з традиційними методиками.

В ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» існують проблеми в системі організації управління, які проявляються в низькій оперативності обігу інформації; процес планування на ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» сформований «від виробництва», а не «від збуту»; низький рівень контролю в управлінні прибутком та управлінні грошовими потоками; труднощах з розподілом постійних та змінних витрат; недостатність інформації для прийняття управлінських рішень, інформація часто залишається невикористаною; низькій культурі аналізу досягнення цілей.

Розробка та впровадження системи контролінгу потребує певних витрат, зокрема на введення посади контролера з організації управління та забезпечення контролінгу.

З врахуванням всіх факторів пропонується організаційна модель механізму контролінгу ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» (рис. 3.3):

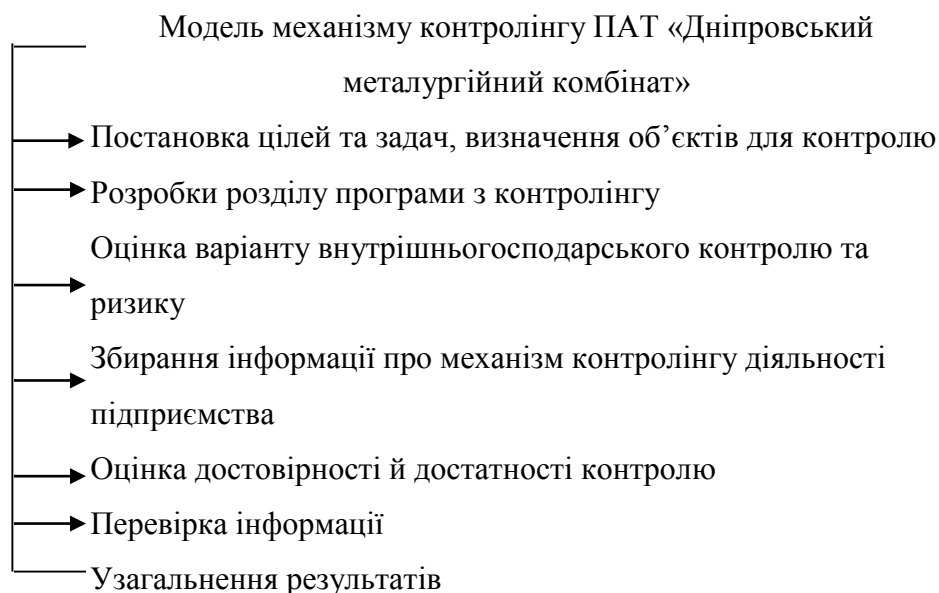

Рис. 3.3 –
Організаційна модель механізму контролінгу ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат»

Впровадження контролінгу на підприємстві має бути переконливим і доречним. Повинні бути розроблені алгоритм і інструменти впровадження, а також переконати менеджерів у необхідності їх застосування у практичній діяльності.

Отже, на ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» пропонується впровадити контролінг як однієї з визначальних функцій управління.

Для керівництва ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» дана пропозиція може бути переконливою лише у випадку їх ефективності.

Запровадження моделі контролінгу не дозволяє чітко визначити всі витрати пов'язані з цим. Втім, є можливість передбачити зміну обсягів реалізації.

Так, за оцінкою спеціалістів, впровадження системи контролінгу дозволяє зменшити обсяг операційних витрат на 8-10%.

В грошовому виразі для ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», у разі запровадження моделі контролінгу, таке зменшення складе:

$$\text{ОПпроект} = 26897742 - 8\% = 26745923 \text{ тис.грн}$$

$$\Delta\text{ОП} = 2151819 \text{ тис. грн.}$$

В той же час, організація контролінгу на підприємстві передбачає перегляд організаційної структури управління і введення посади менеджера з організації управління та контролінгу в підпорядкуванні комерційного директора, що передбачає додаткові витрати.

Розглянемо їх більш детально.

Для визначення ефективності запропонованих заходів визначимо додаткові витрати на створення центру контролінгу в особі менеджера з організації управління та контролінгу.

Розрахунки представлені в табл. 3.3.

Таким чином, витрати на запровадження служби контролінгу за рік складають 221,58 тис. грн.

Аналізуючи структуру витрат зрозуміло, що найбільшу питому вагу (79,29%) займатимуть витрати на заробітну плату з нарахуваннями.

Таблиця 3.3 – Витрати на запровадження служби контролінгу

Стаття витрат	Сума, тис. грн.	Структура,%
Заробітної плата з відрахуваннями	175,68	79,29
Офісні меблі	17	7,67
Комп'ютери і засоби зв'язку	9	4,06
Витрати на відрядження	12,9	5,82
Інші витрати	7	3,16
Разом	221,58	100,00

Для того, щоб витрати були доцільними та обґрунтованими ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» варто зменшити операційні витрати на відповідну суму, що для підприємства не є проблематичним.

Таким чином, основним заходом, направленим на скорочення операційних витрат є впровадження на підприємстві моделі контролінгу.

Будь-який процес контролю, незалежно від структури управління і кількості співробітників, складається з наведених нижче процедур (табл.3.4).

Таблиця 3.4 - Порядок інформаційного забезпечення контролінгу на підприємстві

Процедура	Яка мета
Дослідження джерел інформації:	Збір постійної, періодичної інформації про стан функціонування підприємства, характер впливу змін та нових тенденцій зовнішнього середовища на його діяльність, про

	відхилення від планових або очікуваних показників і результати впливу прийнятих рішень.
--	---

Продовження табл. 3.4

Збір допоміжної інформації для контролю	Для об'єктивного та реального аналізу показників функціонування підприємства під впливом факторів зовнішнього середовища. Ця процедура має планомірний і цілеспрямований характер.
Збереження інформації про результати контролю	Має поступово опрацьовуватися та нагромаджуватись у відповідних базах даних, базах знань та електронних сховищах. Як правило, це сховища файлів з директоріями, пов'язаними з виконавцем чи адресатом, якому призначено файл, або з датою створення, або за тематикою. Отже, на перший план виходить процедура структуризації інформації.
Аналіз отриманої інформації	Для визначення, за якими параметрами відбулося відхилення від норм і критеріїв, виявлення факторів, які спричинили ці зміни, виявлення ключових параметрів, які можуть позитивно вплинути на ліквідацію негативних змін, підготовка альтернативних проектних рішень для вибору і затвердження.
Розрахунки та прогнозування впливу обраного рішення на досягнення запланованої мети	Шляхом виправлення відхилень і коригування цього рішення для отримання ефективнішого результату, оскільки прогнозні розрахунки лише визначають тенденції зміни параметрів функціонування і потребують подальшого поглибленого аналізу.
Упровадження і контроль виконання рішення	Доведення його до безпосередніх виконавців і контроль виконання

Отже, ефективне здійснення управління діяльністю господарюючого суб'єкта неможливе без контролю.

Впровадження цієї системи є досить складним і тривалим процесом, що складається з декількох послідовних етапів. Але саме контролінг дозволяє так управляти процесом поточного аналізу планових і фактичних показників, щоб виключити помилки і відхилення на підприємстві як нині, так і в майбутньому.

Висновки до розділу 3

Отже, розглянувши питання джерел формування фінансових ресурсів та ефективності їх використання можна зробити висновки про те що, в сучасних умовах існує безліч проблем, які потребують вирішення.

Оптимізацію джерел формування фінансових ресурсів слід розглядати як головний компонент направлений на підвищення ефективності діяльності підприємства, адже від цього залежатиме рівень його конкурентоспроможності, динамічний розвиток та стабільна діяльність.

З метою оптимізації формування фінансових ресурсів підприємства варто збільшити його фінансування, налагодити систему менеджменту, залучити досвідчених фахівців, та використовувати нові джерела фінансування. Однак для формування фінансових ресурсів необхідно залучити різні джерела, щоб забезпечити його розвиток.

Проблема ефективного використання фінансових ресурсів завжди займає одне з головних місць поміж актуальних проблем економіки, так як вона викликає інтерес на різних рівнях управління підприємством – від власників підприємств до керівників держави.

Ефективне використання коштів є основною з умов підвищення прибутковості. Керівники підприємств, для того щоб зберегти підприємство та його розвиток повинні розробити систему заходів щодо вдосконалення формування та використання його коштів. Залежно від того, які цілі будуть поставати перед підприємством, будуть змінюватися і напрями використання його фінансових ресурсів.

Отож, дотримуючись наведених рекомендацій щодо оптимізації та ефективного використання фінансових ресурсів підприємство зможе зберегти свою фінансову стійкість, платоспроможність, конкурентоспроможність та збереже стабільний рівень розвитку.

ВИСНОВКИ

Проведене в роботі дослідження дозволило сформулювати наступні висновки і пропозиції щодо вирішення поставлених завдань магістерської роботи відповідно до поставленої мети.

1. На основі узагальнення визначень поняття «фінансові ресурси підприємства» науковцями і їх оцінки зроблено висновок, що «фінансові ресурси – це сукупність усіх високоліквідних наявних активів, які перебувають у розпорядженні підприємства й призначені для виконання фінансових зобов'язань і розширеного відтворення, пов'язуючи їх обсяг та склад із платоспроможністю підприємства». Робота підприємства спрямована на те, щоб забезпечити збільшення їх розміру або стабілізація їх на певному рівні.

2. Виявлено, що фінансові ресурси підприємства на виробничому підприємстві знаходяться в залежності від внутрішніх і зовнішніх факторів. До внутрішніх факторів відносять рівень господарювання, прискорення НТП, конкурентоспроможність продукції, організація виробництва. До зовнішніх, які не залежать від роботи підприємства, відносять: кон'юнктуру ринку, рівень цін на споживані ресурси, систему оподаткування, вплив світового ринку.

Знання факторів, що впливають на формування фінансових ресурсів, дає можливість створити ефективний механізм одержання та використання прибутку, який відповідає стратегії соціально-економічного розвитку підприємства.

На основі вивчення публікацій фахівців і практики, зроблено висновок, що для запобігання банкрутству і для подальшої успішної діяльності з перспективою забезпечення стабільної фінансової стійкості на підприємствах необхідно здійснювати факторний аналіз показників прибутковості (рентабельності) діяльності.

3. В умовах ринкової економіки зростає значення ефективного управління фінансовими ресурсами. Управління фінансовими ресурсами –

процес вироблення управлінських рішень по всіх головних аспектах їх створення, розподілу і використання на підприємстві.

Забезпечення ефективного управління фінансовими ресурсами визначає вимоги до даного процесу:

- 1) інтегрованість із загальною системою управління підприємством;
- 2) комплексний характер створення управлінських рішень;
- 3) високий динамізм управління;
- 4) багатоваріантність підходів до розробки управлінських рішень;
- 5) орієнтованість на стратегічні цілі розвитку підприємства.

Процес управління формуванням фінансовими ресурсами підприємства базується на певному механізмі. У структуру механізму управління фінансовими ресурсами входять наступні елементи:

- державне, правове і нормативне регулювання питань формування фінансовими ресурсами підприємства;
- ринковий механізм регулювання формування і використання фінансових ресурсів підприємства;
- внутрішній механізм регулювання окремих аспектів формування, фінансових ресурсів підприємства;
- система конкретних методів і прийомів здійснення управління фінансових ресурсів, наприклад: метод техніко – економічних розрахунків, балансовий, економіко – статистичний, економіко – математичний.

4. Публічне акціонерне товариство «ДНІПРОВСЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ» (скорочено: ПАТ «ДНІПРОВСЬКИЙ МЕТКОМБІНАТ», або ПАТ «ДМК») створене відповідно до наказу Фонду Державного майна України від 30 грудня 1996 року № 90-АТ шляхом перетворення Дніпровського державного металургійного комбінату ім. Ф.Е. Держинського у відкрите акціонерне Товариство у відповідності з Законами України «Про приватизацію державного майна», «Про господарські товариства», «Про цінні папери і фондову біржу» та інших нормативних актів України та зареєстровано Виконавчим комітетом Дніпродзержинської міської

ради Дніпропетровської області 27 лютого 1997 р., номер запису 1 223 120 0000 000964. У зв'язку зі зміною найменування юридичної особи на Публічне акціонерне товариство «ДНІПРОВСЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ ІМ. Ф.Е. ДЗЕРЖИНСЬКОГО» 23 травня 2011 року проведена перереєстрація Товариства за № 1 223 105 0036 000 964, що підтверджується свідоцтвом про державну реєстрацію серія А00 № 394890. У зв'язку зі зміною найменування юридичної особи на Публічне акціонерне товариство «ДНІПРОВСЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ» 26 січня 2017 року затверджено нову редакцію Статуту Товариства

5. Фінансовим підсумком господарської діяльності будь-якого підприємства є його прибутковість, що характеризується абсолютними і відносними показниками.

Нажаль, на сьогодні політику ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» в частині управління фінансовим потенціалом не можна оцінювати як ефективну.

Отже, за період 2016 - 2018 рр. обсяг власних фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» зменшився майже у 4 рази, що свідчить про відсутність фінансової стійкості підприємства.

Отже, з результатів розрахунку динаміки та структури власних фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» можна стверджувати, що власні фінансові ресурси у 2018 р. скоротилися на -24850488 або майже в 4 рази, що є негативною тенденцією. Зокрема, збиток збільшився на 42662489 тис. грн. або на 52,43 %. Скорочення прибутку може призвести скорочення підсумку балансу на 7,65 %. Також скоротився обсяг доходу на 122 % або 17192580 тис. грн., що може призвести до зміни підсумку балансу на 9,13 %. Разом з тим зростає сума амортизаційних відрахувань на 25 % або на 17192580 тис. грн. це зростання може призвести до зміни підсумку балансу на 3,24 %.

6. Провівши моніторинг динаміки і структури формування фінансових ресурсів підприємства у сучасних умовах можна зробити висновок, що діяльність підприємства переважно базується на залучених фінансових ресурсах. Збільшення цих коштів прослідковується протягом аналізованого періоду.

Щодо власних ресурсів підприємства то у 2016 - 2018 рр. вони характеризувалися негативною динамікою, тобто відмічається їх зменшення. Коли сума власних фінансових ресурсів підприємства скорочується то йому доцільно буде використовувати більшу суму залучених коштів для його ефективного функціонування, однак з метою запобігання ризиків банкрутства все ж менеджерам підприємства потрібно більш детально та ґрунтовно будувати політику управління фінансовими ресурсами.

Основними напрямками використання фінансових ресурсів ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» є:

- 1) формування резервного капіталу;
- 2) витрати на придбання основних засобів;
- 3) погашення поточної кредиторська заборгованість за розрахунками із бюджетом, за розрахунками із страхування та за розрахунками із оплати праці.

7. Основною метою управління підприємством є забезпечення високих темпів його розвитку у стратегічній перспективі та зростання його конкурентної позиції на споживчому ринку.

Серед чинників, які негативно впливали на формування прибутку, було зростання адміністративних витрат, інших операційних витрат, інших витрат. В той же час доходи від реалізації продукції були досить високими. Проте високий рівень собівартості та збільшення поточних витрат призвели до того, що від реалізації продукції підприємство отримувало збиток. Зростання збитків мало місце як і від операційної, так і звичайної діяльності ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» в 2016-2018 роках.

8. Важливим елементом формування ринкової стратегії підприємства є можливість отримання інформації про майбутнє, передбачення можливих або бажаних змін фінансових результатів.

Було розглянуто основні методи прогнозування прибутку на підприємстві та їх коротка характеристика. Для аналізу досліджуваного підприємства було обрано метод екстраполяції.

На основі методу екстраполяції було досліджено, що у найближчі роки ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» за незмінних основних умов діяльності залишиться прибутковим. Зростання чистого прибутку швидкими темпами свідчить про наявність фінансового запасу на підприємстві і насамперед – в операційній діяльності, що складає основу функціонування підприємства та є основним фактором формування прибутку.

9. На сучасному етапі розвитку економіки, в обстановці, яка динамічно змінюється підприємствам металургійної галузі необхідно постійно проводити аудит діяльності з метою прийняття управлінських рішень. Систематичне зниження операційних витрат – одна з основних умов підвищення ефективності виробництва. Таке зниження безпосередньо впливає на розмір прибутку, рівень рентабельності.

Доцільним буде зменшувати собівартість реалізації та витрати на збут (при збереженні якості машинобудівної продукції).

В роботі обґрунтовано основні заходи, щодо оптимізації операційних витрат з метою підвищення прибутковості підприємства:

1) Підвищення технічного рівня виробництва, яке забезпечується впровадженням нової, прогресивної технології, застосуванням нових видів сировини і матеріалів; використанням інноваційної техніки та обладнання; автоматизацією і механізацією виробничих процесів.

2) Вдосконалення організації виробництва і праці за рахунок зміни форм і методів праці, вдосконалення апарату управління, скорочення витрат на нього, а також зниження транспортних витрат.

3) Зміна обсягу і структури продукції. Це зміна номенклатури і

асортименту; зниження матеріаломісткості і трудомісткості продукції.

4) Поліпшення використання природних ресурсів, застосування більш дешевих матеріалів, повторне їх використання, безвідходні технології виробництва.

10. Вивчення діяльності ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» дозволило з'ясувати, що найбільш ефективному управлінню фінансовими ресурсами відповідає товарна стратегія, реалізація якої передбачає вибір стратегічної зони господарювання.

Проблема ефективного використання фінансових ресурсів завжди займає одне з головних місць поміж актуальних проблем економіки, так як вона викликає інтерес на різних рівнях управління підприємством – від власників підприємств до керівників держави.

Ефективне використання коштів є основною з умов підвищення прибутковості. Керівники підприємств, для того щоб зберегти підприємство та його розвиток повинні розробити систему заходів щодо вдосконалення формування та використання його коштів. Залежно від того, які цілі будуть поставати перед підприємством, будуть змінюватися і напрями використання його фінансових ресурсів.

Отже, дотримуючись наведених рекомендацій щодо оптимізації та ефективного використання фінансових ресурсів підприємство зможе зберегти свою фінансову стійкість, платоспроможність, конкурентоспроможність та збереже стабільний рівень розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущак Є.О. Управління фінансовими ресурсами у процесі реструктуризації підприємств. *Фінанси України*. 2002. № 7. С. 30–38.
2. Бадаковський В. Ю. Проблеми залучення кредитних ресурсів вітчизняними підприємствами. *Фінанси України*. 2005. № 1. С. 106–112.
3. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія і практика: навч. посіб. Київ. Центр учбової літератури, 2009. 328 с.
4. Безбородова. Т. В. Удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємств. *Держава та регіони*. 2006. № 5. С. 21–23.
5. Бердар М. М. Управління процесом формування та використання фінансових ресурсів на основі логістичного підходу. *Актуальні проблеми економіки*. 2008. № 5. С. 133–138.
6. Білик М. Д. Фінанси підприємств. Київ: Знання, 2005. С. 820.
7. Бланк І. О. Управління формуванням капіталу. Київ: Ельга, 2002. С. 512.
8. Бланк І. О. Фінансовий менеджмент. Київ: Ельга, 2008. С. 722.
9. Близнюк О. П. Класифікація джерел формування фінансових ресурсів підприємства. *Вісник Міжнародного слов'янського університету*. Серія: Економічні науки. 2012, № 2. С. 52–58.
10. Бойко Є. М. Сучасний стан та проблеми процесу формування фінансових ресурсів підприємства в Україні. *Молодий вчений*. 2016. № 5. С. 15-16.
11. Бродська І. І. Аналітична модель інтегральної оцінки вартості підприємства. *Економіка АПК*. 2008. № 6. С. 94-101.
12. Василик О. Д. Теорія фінансів: підручник. Київ: НІОС. 2001. 416 с.
13. Васильчак С. В. Основні підходи до організації управління фінансовими ресурсами підприємства. *Економіка АПК*. 2011. № 3 С. 78 – 80.
14. Виговська В. В. Вдосконалення системи управління фінансовими ресурсами малих підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. Київ. 2004. № 8. С. 35 – 40.

15. Герасименко Р. А. Особливості формування фінансових ресурсів акціонерних товариств. *Фінанси України*. Київ. 2006. № 6. С. 82 – 89.
16. Гнип Н. О. Моделі формування фінансового потенціалу в рамках стратегії зростання підприємства. *Держава та регіони*. Київ. 2010. №2. С.63 – 66.
17. Гончаров А. Б. Фінансовий менеджмент: ІНЖЕК, Харків. 2007. 237 с.
18. Горбан А. П. Управління фінансовими ресурсами підприємства. *Економічні науки*. Київ. 2010. № 15. С. 25 – 27.
19. Горбатенко А. А. Особливості формування власних фінансових ресурсів підприємств в Україні. *Економічний вісник Переяслав-Хмельницького ДПУ імені Григорія Сковороди*. Київ. 2010. Випуск № 15. С. 195- 201.
20. Грабовецький Ю. С. Економічний аналіз: Навч. посіб. – Київ: ЦУЛ, 2009. 256 с.80
21. Гринів Б. В. Економічний аналіз торговельної діяльності. 2-ге вид., переробл. та допов. *Центр учбової літератури*. Київ. 2012. – 392 с.
22. Грищенко Т. В. Роль інфраструктури ринку цінних паперів у формуванні його фінансових ресурсів. *Економіка та держава*. Київ. 2010. № 7. С. 17 – 20.
23. Довбня С. Б. Оптимізація програми фінансування підприємства. Сталий розвиток економіки. Харків. 2013. № 18. С. 79 – 82.
24. Єфремова Н. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства: їх склад та оптимізація структури. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». Київ. 2013. № 3. С. 53 – 61.
25. Загорулько Ю. І. Фінансова стійкість підприємств як економічна категорія. *Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ*. Серія: Економічні науки, № 4/2013. С.236 – 247.
26. Зятковський І. В. Фінанси підприємств. 2 вид. Кондор, 2003. 364 с.
27. Іванілов О. С. Економіка підприємства. Центр учбової літератури, 2009. 728 с.
28. Качмарик Я. Д. Ефективність формування фінансових ресурсів підприємств. *Фінанси України*. Київ. 2008. № 10. с. 138 – 144.

29. Кириленко О. П. Фінанси (Теорія та вітчизняна практика). Тернопіль: *Економічна думка*, 2000. 212 с.
30. Кнейслер О. В. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник. Тернопіль: «Вектор», 2008. – 240 с.
31. Козачок І. А. Формування та управління ефективним використанням фінансових ресурсів підприємства. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2011. № 47. С. 227
32. Колчина Н. В. Фінанси підприємств, Г. М. Поляк.; за ред. Н. В. Колчина: ЮНИТИ ДАНА, 2006. 368с.
33. Коробко М. В. Оптимізація структури капіталу. *Вісник Технологічного університету Поділля*. 2003. № 1. С. 110–115.
34. Костецький В. В. Фінансове забезпечення діяльності підприємств міського електротранспорту: дис. На здобуття наукового ступеня канд. економ. наук: спец. 08.00.08 гроші, фінанси і кредит. Тернопіль: ТНЕУ, 2010. 250 с.
35. Кропівцова Н. І. Особливості формування фінансових ресурсів підприємства. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі і послуг*. 2011. Вип. 1. С. 261 – 268.
36. Курінна О. В. Теоретичні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства. *Науковий вісник Академії муніципального управління*. Серія: Економіка. 2013. Вип. 2. С. 140 - 148.
37. Лапа А. Є. Фінансові ресурси підприємства та їх оптимізація. *Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ*, Серія: Економічні науки, № 4/2013. С. 289 – 297.
38. Лещук В. П. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: Навч. посіб. *Центр учбової літератури*, 2010. 504 с.
39. Линенко А. В. Оптимізація структури джерел фінансових ресурсів підприємства. *Вісник Запорізького національного університету*. Серія: Економічні науки. 2014. № 2. С. 47 – 55.
40. Литнев О. М. Фінансові ресурси підприємства. 2006. 366 с.

41. Лігоненко Л. О. Фінанси підприємств : підручник. КНТЕУ, 2006. 491 с.82
45.
42. Лукіна Ю. В. Формування та реалізація стратегії управління фінансами підприємства. *Фінанси України*. Київ. 2013 № 3. С. 113 - 118.
43. Малій О. Г. Фінансові ресурси підприємств та джерела їх формування: теоретичні аспекти. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. Харків. 2016. № 2. С.71 – 74.
44. Мельник. О. Особливості функціонування фінансових ресурсів в системі управління підприємством. *Галицький економічний вісник*. Київ. 2012. № 3(36). С.108 – 116.
45. Налукова Н. І. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: сутнісно-аналітичний аспект. *Галицький економічний вісник*. 2011. № 1(30). С. 166-174.
46. Ніпіаліді О. Ю. Аналіз фінансового стану підприємства та шляхи його поліпшення в умовах ринкових відносин (на прикладі хлібоприймальних підприємств Тернопільської області) дис. на здобуття наукового ступеня канд. економ. наук : спец 08. 06.04 бухгалтерський облік, аналіз та аудит. Тернопіль: ТАНГ, 2002. – 208 с.
47. Ніпіаліді. О. Оцінка фінансового становища підприємства в умовах переходу до ринкової економіки. Наукові записки: зб. наук. праць каф. екон. аналізу Терноп. акад. нар. госп-ва. – Тернопіль: Економічна думка, 2001. Вип. 9. С. 235 - 237.
48. Ніпіаліді О. Ю. Фінанси підприємств: Навч. посіб, Н. І. Карпишин. Тернопіль: Економічна думка, 2009. – 232 с.
49. Опарін В. М. Фінанси. 2ге вид., доп. і перероб. – К.:КНЕУ, 2005. 240 с.
50. Опарін В. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти). монограф.: КНЕУ, 2005.– 240 с.
51. Павловська О. В. Фінансовий аналіз: Навч.метод. посібник для самост. вивч. дисц. КНЕУ, 2002. – 388 с.83
52. Павлюк К. В. Фінансові ресурси держави: монографія. “НІОС”, 2007. 24с.

53. Петренко Ю. В. Оптимізація джерел фінансових ресурсів. *Фінанси України*. 2009. № 6. С. 91 – 95.
54. Погожа Н. В. Проблемні аспекти формування та використання фінансових ресурсів підприємства в умовах рецесії України. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2012. Вип. 2. С. 144 – 149.
55. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств. КНЕУ, 2002. 571с.
56. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств. КНЕУ, 2004. – 546 с.
57. Проїда – Носик Н. Н. Фінансові ресурси підприємства. *Фінанси України*. Київ. 2003. №1. С. 96 – 103.
58. Рендович П. М. Теоретико-ретроспективні підходи до поняття «фінансові ресурси». *Формування ринкових відносин в Україні*. Харків. 2007. № 9. С. 38-42.
59. Романенко О. Р. Фінанси. ЦНЛ, 2006. – 312 с.
60. Савчук. В. П. Практическая энциклопедия. Финансовый. Изд. дом «Максимум», Київ. 2005. – 884 с.
61. Савчук В. П. Стратегии и технологии управления финансами предприятия. *Финансовая консультація*. Київ. 2013. № 22. С. 4–9.
62. Слюсаренко К. В. Проблеми формування та використання фінансових ресурсів підприємств України в сучасних умовах господарювання *Молодий вчений*. Харків. 2015. № 5 (20). С. 84 - 91.
63. Спасів Н. Я. Фінансове забезпечення відтворення основного капіталу підприємств: дис. канд. екон. наук: 08.04. Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2006. 230 с. 84
64. Стецюк П. А. Формувань фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств. *Економіка АПК*. 2005. №11. С. 111 - 116.
65. Сухонос О. М. Особливості управління власним капіталом підприємства. *Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ*. Серія: Економічні науки, № 4/2013. С. 399 – 411.
66. Тігова Г.М. Аналіз фінансової звітності. Центр учбової літератури, 2012. – 268 с.

67. Фінанси : навч. посіб. С. І. Юрій, Т. О. Кізима, Н. П. Злепко, М. М. Тріпак. - Тернопіль : Карт-Бланш, 2002. – 357 с.
68. Фінансовий словник. уклад. А. Г. Завгородній, Г. Л. Вознюк, Т. С. Смовженко]. Знання, 2000. – с. 404.
69. Хачатурян С. Сутність фінансових ресурсів та їх класифікація. *Фінанси України*. Київ. 2010. № 4. С. 77 – 81.
70. Чупіс А. В. Ефективність використання фінансових ресурсів підприємства. Суми: Козацький вал, 2007. 28 с.
71. Чупіс А. В. Оцінка, аналіз, планування фінансового середовища підприємства. Суми: Довкілля, 2005. 368 с.
72. Шевчук Н. Капітал підприємства: формування та ефективність функціонування. *Ринок цінних паперів України*. 2013. № 5–6. С. 39–43.
73. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент. Знання, 2013. 375 с.
74. Юринець В. Є. Теоретико-ігрова оцінка тенденцій соціально-економічного розвитку держави. *Вісник Львівського університету*. Серія: Економіка. 2005. Вип. 34. С. 41–47.
75. Офіційний сайт ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат». URL: <http://www.dmkd.dp.ua> (дата звернення 29.08.2019)
76. Ermoshenko M.M. Basic principles of increase of financial safety of the state. *The Strategic panorama*. 1998. p. 99-114.
77. Bruklin V. V. Sistemne the use of objective and subjective indexes of risk in a financially economic sphere. *Finance American world*. 2004. № 12, p.16-24.
78. Briton O.V. Profit in forming of financial safety of agricultural enterprises. 2009. №125, p.23-29.
79. Kuntceovich V.O. The concept of financial potential of the company and its evaluation. *Recent economic problems*. 2002 № 7(37), p. 123-130.
80. Tomash M.A. Financial potential engineering enterprise. *Industrial Economy*. 2009. № 48 (5), p. 47-52.

**Декларація академічної доброчесності
здобувача вищої освіти ЗНУ**

Я, Бондарь Євгенія Сергіївна, студентка 2 курсу, заочної форми навчання, економічного факультету, спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування, освітньої програми «Фінанси і кредит», адреса електронної пошти yevgenia0796@gmail.com,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Фінансові ресурси ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» їх формування та використання»

відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений/ознайомлена;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;
- згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям *академічної доброчесності* у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи, а також на архівування роботи в базі даних цієї системи.

Дата _____

Підпис _____

ПІБ (студент) Бондарь Є.С.

Дата _____

Підпис _____

ПІБ (науковий керівник) Щебликіна І.О.

ДОДАТОК А

		число)	
Підприємство	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ДНІПРОВСЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ ІМ. Ф.Е. ДЗЕРЖИНСЬКОГО"	за ЄДРПОУ	05393043
Територія		за КОАТУУ	1210436900
Організаційно- правова форма господарювання		за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності		за КВЕД	24.10
Середня кількість працівників	10629		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	Дніпропетровська обл., м.Дніпродзержинськ(Кам'янське), вул. Кірова (Соборна), 18-б, 51925		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами бухгалтерського обліку)			V
за міжнародними стандартами фінансової звітності			

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2016 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	97	870	636
первісна вартість	1001	1534	2530	1561
накопичена амортизація	1002	-1437	-1660	925
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3163612	1509445	1302358
Основні засоби:	1010	2102138	3813561	1653261
первісна вартість	1011	4458489	6340123	3392810
знос	1012	-2356351	-2526562	1739549
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0

накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	6273
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	64110	80643	372376
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	5329957	5404519	3334904
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	1625295	3177039	1072040
Виробничі запаси	1101	1016913	1035960	606844
Незавершене виробництво	1102	243522	329004	282586
Готова продукція	1103	213884	1164241	149427
Товари	1104	150976	647834	33183
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Бексели одержані	1120	0	0	3054
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1368959	3400296	713543
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	197704	188797	350385
з бюджетом	1135	1311293	2107799	561748
у тому числі з податку на прибуток	1136	167063	167063	97419
з нарахованих доходів	1140	0	0	2
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	20822	331132	41190
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	168136	34681	1864
Готівка	1166	17	24	12
Рахунки в банках	1167	168119	34657	1852
Витрати майбутніх періодів	1170	6805	44084	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1694136	1694136	1694136
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	3	3	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-10004158	-12751255	-1251110
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	-8310019	-11057116	443026
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	150047
Інші довгострокові зобов'язання	1515	105	105	267827
Довгострокові забезпечення	1520	268685	298404	189613
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	268685	298404	189613
Цільове фінансування	1525	0	0	210
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0

Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	268790	298509	607697
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	3704650	4146574	766423
Векселі видані	1605	0	0	2961
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	64003	0	215666
за товари, роботи, послуги	1615	10767360	14418503	2774463
за розрахунками з бюджетом	1620	76253	78861	11969
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	16567	29106	25369
за розрахунками з оплати праці	1630	47724	120974	24980
за одержаними авансами	1635	1625676	3342751	204227
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	76995	75898	0
Доходи майбутніх періодів	1665	582	532	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	1690390	3233755	1001949
Усього за розділом III	1695	18070200	25446954	5028007
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	10028971	14688347	6078730

ДОДАТОК Б

		Дата(рік, місяць, число)	КОДИ
Підприємство	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ДНІПРОВСЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ"	за ЄДРПОУ	2017 12 31 05393043
Територія	Дніпропетровська	за КОАТУУ	1210436900
Організаційно- правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Виробництво чавуну, сталі, прокату	за КВЕД	24.10
Середня кількість працівників	9599		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	Дніпропетровська обл., м.Кам'янське, вул.Соборна, 18-Б, 51925		
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами бухгалтерського обліку)			V
за міжнародними стандартами фінансової звітності			V

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2017 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	870	1457	636
первісна вартість	1001	2530	3454	1561
накопичена амортизація	1002	1660	1997	925
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1509445	1398461	1302358
Основні засоби:	1010	3813561	3695159	1653261
первісна вартість	1011	6340123	6527259	3392810
знос	1012	2526562	2832100	1739549
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0

накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	6273
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	80643		372376
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	5404519	5095077	3334904
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	3177039	2724947	1072040
Виробничі запаси	1101	1035960	1175331	606844
Незавершене виробництво	1102	329004	998322	282586
Готова продукція	1103	1164241	546879	149427
Товари	1104	647834	4415	33183
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	3054
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3400296	13182922	713543
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	188797	165013	350385
з бюджетом	1135	2107799	1779493	561748
у тому числі з податку на прибуток	1136	167063	167063	97419
з нарахованих доходів	1140	0	0	2
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	331132	2879241	41190
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	34681	8379	1864
Готівка	1166	24		12
Рахунки в банках	1167	34657	8379	1852
Витрати майбутніх періодів	1170	44084	20374	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1694136	1694136	1694136
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	3	2	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(12751255)	(26313395)	(1251110)
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(104)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	(11057116)	(24619361)	443026
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	150047
Інші довгострокові зобов'язання	1515	105	105	267827
Довгострокові забезпечення	1520	298404	563389	189613
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	298404	563389	189613
Цільове фінансування	1525	0	0	210
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0

Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	298509	563494	607697
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	4146574	4433814	766423
Векселі видані	1605	0	0	2961
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	215666
за товари, роботи, послуги	1615	14418503	21634774	2774463
за розрахунками з бюджетом	1620	78861	46229	11969
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	29106	24250	25369
за розрахунками з оплати праці	1630	120974	103853	24980
за одержаними авансами	1635	3342751	1266460	204227
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	75898	122867	0
Доходи майбутніх періодів	1665	532	363	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	3233755	22278703	1001949
Усього за розділом III	1695	25446954	49911313	5028007
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	14688347	25855446	6078730
Примітки	Дивись "Примітки до фінансової звітності"			

ДОДАТОК В

			КОДИ
		Дата	31.12.2018
Підприємство	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ДНІПРОВСЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ"	за ЄДРПОУ	05393043
Територія	Дніпропетровська область, Заводський р-н	за КОАТУУ	1210436900
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Виробництво чавуну, сталі та феросплавів	за КВЕД	24.10

Середня кількість працівників: 9147

Адреса, телефон: 51925 м. Кам'янське, вул. Соборна 18-Б, (0569) 51-67-21 (0569) 53-16-36

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2018 р. Форма №1

Актив	Код рядка	Код за ДКУД		1801001
		На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на МСФЗ
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	1 452	3 836	636
первісна вартість	1001	3 454	6 462	1 561
накопичена амортизація	1002	(2 002)	(2 626)	(925)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	1 398 461	1 964 504	1 302 358
Основні засоби	1010	3 695 159	3 640 037	1 653 261
первісна вартість	1011	6 591 155	6 785 054	3 392 810
знос	1012	(2 895 996)	(3 145 017)	(1 739 549)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	(0)	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:				
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	6 273
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	372 376
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0

Усього за розділом I	1095	5 095 072	5 608 377	3 334 904
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	2 724 947	3 741 310	1 072 040
Виробничі запаси	1101	1 175 331	1 746 338	606 844
Незавершене виробництво	1102	998 322	729 907	282 586
Готова продукція	1103	546 879	1 265 064	149 427
Товари	1104	4 415	1	33 183
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	3 054
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	13 182 922	18 762 225	713 543
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	165 013	353 405	350 385
з бюджетом	1135	1 779 493	2 616 109	561 748
у тому числі з податку на прибуток	1136	167 063	167 036	97 419
з нарахованих доходів	1140	0	0	2
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 879 241	406 133	41 190
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	8 379	160 874	1 864
Готівка	1166	0	0	12
Рахунки в банках	1167	8 379	160 874	1 852
Витрати майбутніх періодів	1170	20 374	159 578	0
Частка перестраховика у страхових резервах у тому числі в:	1180	0	0	0
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	0	0	0
Усього за розділом II	1195	20 760 369	26 199 634	2 743 826
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	25 855 441	31 808 011	6 078 730

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на МСФЗ
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 694 136	1 694 136	1 694 136
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	2	1	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-26 313 400	-55 413 744	-1 251 110
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(104)	(104)	(0)

Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	-24 619 366	-53 719 711	443 026
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	150 047
Інші довгострокові зобов'язання	1515	105	105	267 827
Довгострокові забезпечення	1520	563 389	860 128	189 613
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	563 389	860 128	189 613
Цільове фінансування	1525	0	0	210
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви	1530	0	0	0
у тому числі:				
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	563 494	860 233	607 697
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	4 433 814	4 274 946	766 423
Векселі видані	1605	0	0	2 961
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	215 666
товари, роботи, послуги	1615	21 634 774	35 239 084	2 774 463
розрахунками з бюджетом	1620	46 229	41 591	11 969
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
розрахунками зі страхування	1625	24 250	33 358	25 369
розрахунками з оплати праці	1630	103 853	163 647	24 980
одержаними авансами	1635	1 266 460	1 091 602	204 227
розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	122 867	132988	0
Доходи майбутніх періодів	1665	363	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	22 278 703	43 690 273	1 001 949
Усього за розділом III	1695	49 911 313	84 667 489	5 028 007
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття				
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	25 855 441	31 808 011	6 078 730